



บทความวิจัย  
เรื่อง

บทบาททางการเมืองของประชาชนเกาหลีตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงปี ค.ศ.1981

โดย

นางสาวสุธิดา หอมหวลดี

05510671

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรพร ภู่งศ์พันธุ์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450460 การศึกษาเอกเทศ  
สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร  
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2555

ชื่อเรื่อง	บทบาททางการเมืองของประชาชนเกาหลีตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงปี ค.ศ.1981
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวสุธิดา หอมหวลดี รหัสนักศึกษา 05510671
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรพร ภู่งศ์พันธุ์
ปีการศึกษา	2555
คำสำคัญ	การเคลื่อนไหวของประชาชนเกาหลี

### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของประชาชนเกาหลีตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงปี ค.ศ.1981 ผลการศึกษาพบว่าบทบาททางการเมืองของประชาชนในสมัยโชซอนมีน้อยมาก ประชาชนมีการรวมตัวประท้วงรัฐบาลบ้างแต่ก็เป็นเพราะเรื่องของการปากท้องและความเดือดร้อนจากการถูกข้าราชกรรไกรไถ พอมาถึงในช่วงสมัยที่ญี่ปุ่นเข้ามายึดครองประชาชนได้เริ่มร่วมตัวกันต่อต้านการปกครองที่เผด็จการของญี่ปุ่น ชาวเกาหลีที่อพยพหรือไปเรียนต่อที่ต่างประเทศก็ได้ตั้งกลุ่มของตนเองขึ้นและพยายามเรียกร้องให้นานาประเทศรับรู้การกระทำของญี่ปุ่นว่ามีความโหดร้ายต่อเกาหลีเพียงใด แม้ว่าต่อมาญี่ปุ่นแพ้สงครามในสงครามโลกครั้งที่ 2 เกาหลีก็ยังคงถูกแทรกแซงจากประเทศมหาอำนาจสองประเทศคือสหรัฐอเมริกาและโซเวียตจึงทำให้ประเทศเกาหลีถูกแบ่งออกเป็นเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ โดยในขณะนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาบทบาทของประชาชนในประเทศเกาหลีได้เป็นหลัก หลังจากที่เกาหลีถูกแบ่งแยกออกเป็นสองประเทศ ทางเกาหลีใต้ก็ประสบปัญหาการถูกปกครองประเทศอย่างเผด็จการของนายช็องมันรี และนายปักจุงฮี จึงมีการรวมตัวกันประท้วงของนักศึกษาและประชาชนทั่วทั้งประเทศเพื่อเรียกร้องให้เกาหลีได้มีการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย

### บทนำ

สาธารณรัฐเกาหลีหรือประเทศเกาหลีใต้ในปัจจุบันเป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำลังเป็นที่น่าจับตามอง จะเห็นได้จากความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจที่สามารถสร้างอุตสาหกรรมละคร ภาพยนตร์ วงดนตรี นักร้อง ให้เป็นที่ชื่นชอบของชาวต่างชาติ และยังส่งผลให้ชาวต่างชาติที่ได้รับชมละคร ภาพยนตร์ วงดนตรี

นักร้องของเกาหลีได้เกิดความรู้สึกที่อยากจะไปเยี่ยมชมสถานที่ถ่ายทำละคร ภาพยนตร์ที่ได้รับชม ทำให้มีเงินไหลเวียนเข้าประเทศเกาหลีมากมาย

ก่อนที่เกาหลีได้มีความเจริญรุ่งเรืองได้อย่างที่เห็นในปัจจุบัน เกาหลีต้องประสบปัญหาการถูกแบ่งแยกออกเป็นสองประเทศ การถูกรุกรานถูกระทำร้ายจากญี่ปุ่นทำให้ประชาชนเกาหลีส่วนหนึ่งลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่ออิสรภาพทำให้เกิดการนองเลือดครั้งแล้วครั้งเล่า ถึงแม้ว่าในปัจจุบันเกาหลีได้จะเป็นอิสระจากการถูกปกครองจากญี่ปุ่น แต่บาดแผลจากการถูกระทำของญี่ปุ่นก็ยังคงอยู่ในใจของประชาชนเกาหลีได้จนถึงปัจจุบัน

ในอดีตนั้นเกาหลีถูกปกครองโดยชนชั้นสูงและชนชั้นขุนนาง ประชาชนชนชั้นล่างมีหน้าที่รับทราบและปฏิบัติตามคำสั่งของชนชั้นสูงและชนชั้นขุนนางโดยไม่มีข้อโต้แย้งใดๆทั้งสิ้น แม้ว่าจะถูกชนชั้นสูงและชนชั้นขุนนางเอารัดเอาเปรียบโดยการขูดรีด ขึ้นภาษีตามใจชอบโดยไม่เห็นแก่ความทุกข์ร้อนของประชาชนก็ตาม เมื่อประชาชนถูกเอารัดเอาเปรียบอยู่เรื่อยมาก็ทำให้ประชาชนบางส่วนระบิดความเจ็บแค้นที่ถูกสั่งสมมานานโดยการรวมกลุ่มกันลุกขึ้นมาประท้วงเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม หลายครั้งหลายคราวที่มีการลุกขึ้นมาประท้วงของประชาชน เช่น ในศตวรรษที่ 19 มีการสลับสับเปลี่ยนเจ้าอำนาจไปมา จะเห็นได้ในสมัยของพระเจ้ายองโจ พระองค์ได้เลือกเจ้าชายจางฮอน แต่ในที่สุดเจ้าชายจางฮอนก็ถูกพระเจ้ายองโจขังคุกเนื่องจากมีคณูแห้วว่าเจ้าชายจางฮอนจะเป็นกบฏ ต่อมาไม่นานทายาทของเจ้าชายจางฮอนได้ขึ้นครองราชย์ทรงพระนามว่าพระเจ้าจงโจ การทำลายล้างฝ่ายศัตรูจึงเกิดขึ้น ดังนั้นอำนาจในการบริหารบ้านเมืองจึงตกไปอยู่ในมือของขุนนางฝ่ายพระเจ้าจงโจทันทีที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อนโยบายการบริหารบ้านเมืองที่ไม่ต่อเนื่อง การแต่งตั้งข้าราชการก็อาศัยความชอบพอส่วนตัวและการติดสินบน ทำให้ระบบการสอบไล่แบบขงจื้อกลายเป็นสิ่งที่ไร้คุณค่า ทำให้ขุนนางที่ได้รับราชการเข้ามาไม่มีคุณภาพ ริดไถเก็บภาษีจากประชาชนที่ยากจนทำให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนเกิดความไม่พอใจพากันลุกขึ้นประท้วง รัฐบาลก็จะส่งกองกำลังทหารเข้าไปปราบปรามกลุ่มผู้ประท้วงโดยไม่สนใจที่จะแก้ไขปัญหาคาตุจริตของชนชั้นสูงและชนชั้นขุนนางอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนเริ่มเอือมระอาต่อการกระทำของรัฐบาลมากขึ้นเรื่อยๆ

เมื่อเกาหลีถูกปกครองโดยญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 1885 ญี่ปุ่นได้ทำทุกวิถีทางเพื่อกลืนเกาหลีให้เป็นประเทศเดียวกับญี่ปุ่น สร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนเกาหลีเป็นอย่างมาก จนนำไปสู่การรวมกลุ่มกันเพื่อประท้วงขับไล่ให้ญี่ปุ่นออกไปจากประเทศแต่ก็ถูกกองกำลังทหารญี่ปุ่นปราบปรามลงได้ทุกครั้ง แม้ว่าหลังสงครามโลกครั้งที่สองเกาหลีจะเป็นอิสระจากการถูกรบงาจากญี่ปุ่น เกาหลีก็ยังคงมีความขัดแย้ง

ภายในประเทศจนนำไปสู่การประท้วงของประชาชนและนักศึกษาและนับเป็นครั้งแรกที่ฝ่ายกลุ่มประชาชนมีชัยชนะเหนือรัฐบาลเกาหลีเห็นได้จากเหตุการณ์ในปี 1960 เป็นปีที่นายชิ่ง มั่น รี ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานาธิบดีอีกครั้งหลังจากที่ได้เป็นประธานาธิบดีครั้งแรกในปี 1920 แต่ต่อมาได้มีความไม่พอใจเกิดขึ้นโดยทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งที่ไม่โปร่งใสของนายชิ่งม้นรี มีนักศึกษาเดินขบวนคัดค้านเป็นการใหญ่จนนายชิ่งม้นรีต้องลาออกจากตำแหน่ง

เกาหลีได้ช่วงหลังจากนั้นก็มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ในช่วงนี้ประชาชนนิสิตนักศึกษาและปัญญาชนโดยทั่วไปตื่นตัวต่อการใช้สิทธิใช้เสียงทางการเมืองเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรนักศึกษาได้ก้าวขึ้นมาบทบาทชี้นำทางการเมือง นอกจากนี้กลุ่มผู้ใช้แรงงานต่างๆตลอดรวมถึงสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ที่ใช้เสรีภาพกันอย่างเต็มที่ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายไร้เสถียรภาพทางการเมืองทหารจึงได้เข้าทำการแทรกแซง ฝ่ายทหารภายใต้การนำของพลตรีปักจุงฮีสามารถทำรัฐประหารได้เป็นผลสำเร็จใน ค.ศ.1961 หลังจากนั้นนายพลปักจุงฮีได้เข้ารับตำแหน่งเป็นประธานสภาสูงสุดเพื่อการสร้างชาติและเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ใน ค.ศ. 1962 นายพลปักจุงฮีก็ได้ตั้งพรรคสาธารณรัฐประชาธิปไตยและขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าพรรค

ผลเสียจากการที่รัฐบาลของนายพลปักจุงฮีลิดรอนสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนจำนวนมากไม่พอใจกันประท้วงเป็นระยะๆ ในการนี้ นายพลปักจุงฮีก็ได้ประกาศใช้มาตรการรุนแรงเพื่อปราบปรามตอบโต้เช่นกัน รวมทั้งห้ามการเรียกร้องให้แก่รัฐธรรมนูญหรือการกระจายเสียงตีพิมพ์เผยแพร่ข้อความใดๆที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ต่อมานายพลปักจุงฮีได้ถูกลอบสังหารเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ. 1979 สมาชิกแห่งชาติเพื่อเอกภาพได้จัดประชุมขึ้นในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1979 และเลือกชอยคิวฮาร์กษาการในตำแหน่งประธานาธิบดี มีการเดินขบวนเรียกร้องประชาธิปไตยในเมืองสำคัญหลายแห่ง ฝ่ายทหารได้ทำการปราบปรามผู้เรียกร้องประชาธิปไตยอย่างรุนแรงในช่วงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1980 เป็นผลให้มีนักศึกษาและประชาชนเสียชีวิตและถูกจับกุมเป็นจำนวนมาก ความรุนแรงดังกล่าวทำให้ความวุ่นวายทางการเมืองขยายตัวออกไปในเมืองสำคัญต่างๆทั่วประเทศจนทำให้ชอยคิวฮาร์ดตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดี

## วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของประชาชนเกาหลีตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงปี ค.ศ. 1981

## สมมติฐานการศึกษา

เมื่อชาวเกาหลีได้รับการศึกษามากขึ้นทำให้ชาวเกาหลีมีความคิดเป็นของตนเองมากขึ้นเลือกที่จะทำตามหรือไม่ทำตามคำสั่งของรัฐบาล และมีการรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลเห็นว่าบทบาทของประชาชนก็มีความสำคัญเช่นกัน

## ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาสารนิพนธ์เล่มนี้ผู้ศึกษาจะศึกษาบทบาทของประชาชนเกาหลีในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นศตวรรษที่เกาหลีเริ่มถูกประเทศญี่ปุ่นเข้าครอบงำจนถึง ค.ศ. 1981 ซึ่งเป็นช่วงที่สถานการณ์ในเกาหลีได้เริ่มมีความสงบมากขึ้น โดยในช่วงที่เกาหลีถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเทศผู้ศึกษาจะกล่าวถึงเกาหลีใต้เป็นหลัก

## วิธีการศึกษา

การศึกษานิพนธ์เล่มนี้ผู้ศึกษาจะใช้วิธีการศึกษาเอกสารชั้นรองทางประวัติศาสตร์ เช่นหนังสือ บทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของประชาชนเกาหลีตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงปี ค.ศ. 1981 และนำเสนอแบบพรรณนาโวหารเชิงวิเคราะห์

## เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หนังสือเรื่อง “ประวัติศาสตร์เกาหลีสมัยใหม่” โดย กวูดท ทรงประเสริฐ หนังสือเล่มนี้เริ่มแรกได้เล่าถึงการสร้างอาณาจักรเกาหลีในปี 37 ก่อนคริสตกาล ชาวพื้นเมืองเกาหลีได้ตั้งอาณาจักรแห่งแรกของตนขึ้นมาชื่อ โคกูเรียว โดยมีหัวหน้าเผ่าพื้นเมืองคนหนึ่งได้สถาปนาตนเองเป็นกษัตริย์ นอกจากนี้ยังได้มีหัวหน้าเผ่า 2 เผ่าได้อ้างสถาปนาอำนาจขึ้นมาในเวลาไล่เลี่ยกันอีก 2 แห่ง คือ แพ็กแจ ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ และซิลลาซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของคาบสมุทรเกาหลีเรียกว่า “ยุคสามอาณาจักร” โดยแต่ละ

อาณาจักรมุงที่จะทำสงครามระหว่างกันเพื่อควบคุมประชากรและขยายขอบเขตการปกครองของตนไว้ให้มากที่สุด และจากความช่วยเหลือจากจีนทำให้แคว้นซิลลาสามารถรวมแพ็กแจและซิลลาเข้าเป็นส่วนหนึ่งได้

จนมาถึงในสมัยก่อนศตวรรษที่ 19 เกาหลีถูกปกครองโดยราชวงศ์ช็ย็ในสมัยนี้เกาหลีเปิดรับอิทธิพลของลัทธิขงจื้อให้เข้ามามีบทบาทในทุกด้านของประเทศไม่ว่าจะเป็น ด้านการปกครอง การสอบขุนนางและวิถีชีวิตของประชาชนทั้งหมด ขณะเดียวกันอิทธิพลของการแบ่งชนชั้นที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณก็ยังคงหยั่งรากลึกยิ่งขึ้น โดยมีพวกเชื้อพระวงศ์และราชตระกูลผูกขาดการช่วงชิงอำนาจกันในราชสำนักและนับเป็นชนชั้นยอดสุดของปิรามิดของสังคมเกาหลี

ในศตวรรษที่ 19 มีความบาดหมางกันระหว่างขุนนางสองฝ่ายมีการเปลี่ยนชั่วอำนาจไปมาทำให้ส่งผลกระทบต่อการบริหารบ้านเมือง การแต่งตั้งข้าราชการก็อาศัยความชอบส่วนตัวและการคิดสินบน ทำให้ระบบการสอบไล่แบบขงจื้อกลายเป็นสิ่งที่ไร้คุณค่า ทำให้ขุนนางที่ได้รับราชการเข้ามาไม่มีคุณภาพ ริดไถเก็บภาษีจากประชาชนที่ยากจนทำให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนเกิดความไม่พอใจพากันลุกขึ้นประท้วงอยู่บ่อยครั้งทุกครั้งที่มีการประท้วงรัฐบาลจะส่งกองทัพเข้าไปปราบปรามกลุ่มผู้ประท้วงแทนที่จะแก้ไขสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ในปี ค.ศ. 1876 เกาหลีประสบปัญหาทั้งภายนอกและภายนอกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการแย่งชิงอำนาจระหว่างขุนนางด้วยกันเองและการที่ญี่ปุ่นเข้ามารุกราน จากการที่ญี่ปุ่นเข้ามารุกรานและทำลายวัฒนธรรมเกาหลีทำให้มีกลุ่มประชาชนเกาหลีลุกขึ้นมาต่อต้านการกระทำของญี่ปุ่นหลายครั้งหลายหน

จะเห็นได้ว่าการที่ประชาชนลุกขึ้นมาประท้วงการกระทำของรัฐบาลและญี่ปุ่นจะมาจากความเจ็บแค้นไม่พอใจจนไม่สามารถที่จะเก็บความอดทนนั้นไว้ได้อีกต่อไป การประท้วงจึงเป็นทางเดียวที่ประชาชนเหล่านั้นจะสามารถทำได้เพื่อเรียกร้องความเป็นของตนเองที่พึงจะได้รับ

หนังสือเรื่อง “ เอกสารคำสอนวิชาประวัติศาสตร์เอเซียตะวันออก ” โดย สงบ ส่งเมือง หนังสือเล่มนี้เริ่มด้วยการกล่าวถึงสภาพทั่วไปของเกาหลีและเกาหลีในยุคเริ่มแรก มีการรวมอาณาจักรต่างๆเข้าด้วยกันเป็นประเทศเดียว มีการนำเอาหลักปกครองของจีนมาใช้โดยเฉพาะการสอบแข่งขัน แต่ในการสอบแข่งขันลูกหลานของชนชั้นขุนนางเท่านั้นที่มีสิทธิ์เข้าสอบและรับราชการได้

ในสมัยราชวงศ์โคเรียว (ค.ศ. 918-1392) ในสมัยนี้ขุนนางชั้นสูงที่ยิ่งในชาติกำเนิดได้กลายเป็นกลุ่มบุคคลที่ผูกขาดตำแหน่งทางราชการไว้เกือบทั้งหมด ในสมัยนี้มีการแบ่งชนชั้นในสังคม โดยแบ่งแยกกันเด็ดขาดออกเป็น 3 ชั้น คือ ชนชั้นสูงหรือพวกขุนนาง เรียกว่าพวก “ยังบัน” ประชาชนหรือสามัญชนทั่วไปเรียกว่า “ยังมิน” และพวกทาสหรือที่เรียกว่า “ซอนมิน”

ต่อมาเมื่อมีราชวงศ์ชี่ขึ้นมากปกครองแทนราชวงศ์โคเรียวที่เสื่อมสลายลงไป ในสมัยราชวงศ์นี้วัฒนธรรมจีนได้แพร่หลายเข้าไปในเกาหลีอย่างกว้างขวาง จนเกาหลีได้กลายเป็นแบบจำลองของจีน ชาวเกาหลีในสมัยนี้ค่อนข้างจะเคร่งครัดต่อลัทธิขงจื้อและนิยมจีนมากกว่าชาวจีนเองเสียอีก แต่อย่างไรก็ตาม ราชวงศ์ชี่ต้องตกอยู่ในภาวะที่เสื่อมโทรมมากที่สุดจนกระทั่งหมดอำนาจไป ความเสื่อมโทรมทางเศรษฐกิจและสังคมเกิดขึ้นหลังจากสงครามฮิเคโยชิรายได้ที่รัฐบาลได้จากการเก็บภาษีที่ดินลดลงไปมาก จึงทำให้รัฐบาลพยายามหารายได้อื่นมาทดแทนแต่ก็ไม่เพียงพอ ดังนั้นภาวะภาษีจึงตกอยู่กับชนชั้นต่ำและทาสที่ทำงานในที่ดิน จึงทำให้ความเป็นอยู่ของราษฎรที่ลำบากอยู่แล้วลำบากยิ่งขึ้นไปอีก ทำให้เกิดโจรชุกชุมและโรคระบาดยังเป็นการตอกย้ำให้ชาวบ้านประชาชนลำบากยิ่งขึ้นไปอีก

ในช่วงที่เกาหลีอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้พยายามทำทุกวิถีทางที่จะพยายามกลืนชาติให้เกาหลีเป็นส่วนหนึ่งของญี่ปุ่น ทำให้มีเกิดขบวนการชาตินิยมของเกาหลีขึ้นเพื่อขับไล่ญี่ปุ่นให้ออกจากประเทศไปโดยมีนายซึง มั่น ริเป็นหัวหน้านักศึกษาในการประท้วง

หนังสือเรื่อง “ **อุอรรถธรรมตะวันออก** ” โดย เอ็ดวิน โอ. โรสเซอร์ และจอห์น เค. แพรแบงก์ หนังสือเล่มนี้เริ่มต้นด้วยการเล่าถึงการเริ่มต้นของประวัติศาสตร์เกาหลี รูปแบบการปกครองของอาณาจักรต่างๆ ในสมัยราชวงศ์โคเรียวมีการแบ่งแยกชนชั้นที่เห็นได้อย่างชัดเจน ในสมัยนี้ได้มีการก่อกบฏของชนชั้นต่ำ บ่อยครั้งที่การก่อกบฏนั้นเป็นการกระทำเพื่อสัลดภาระทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลผลักภาระมาให้ประชาชนรับผิดชอบ จนมาถึงในสมัยราชวงศ์ชี่ ในสมัยนี้มีปัญหาต่างๆเกิดขึ้นมากมายไม่ว่าจะเป็น ปัญหาการแตกแยกของขุนนาง ปัญหาการคานอำนาจกันของราชวงศ์ และปัญหาที่ประชาชนชนชั้นล่างพากันลุกขึ้นประท้วงเนื่องจากไม่พอใจต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ต่ำแอ่งลง โดยที่รัฐบาลไม่พยายามแก้ปัญหาใดๆทั้งสิ้น จนถึงสมัยที่ญี่ปุ่นเข้ามามีอิทธิพลในคาบสมุทรเกาหลีและพยายามควบคุมเกาหลีให้เป็นไปอย่างที่ญี่ปุ่นต้องการ

หนังสือเรื่อง “**ที่นี้เกาหลีใต้**” โดย สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์ หนังสือเรื่องนี้เริ่มต้นด้วยการเล่าที่มาของคำว่าเกาหลีว่ามีที่มาและความหมายว่าอย่างไร บรรยายสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ และประวัติศาสตร์อย่างคร่าวๆ โดยแบ่งเป็นยุคต่าง 4 ยุคได้แก่ ยุคที่ 1 เริ่มต้นจาก 109 ปีก่อนคริสต์ศักราชถึงต้นคริสต์ศักราช ยุคนี้เป็นยุคของสามอาณาจักร ยุคที่ 2 ปกครองโดยอาณาจักรซิลลา ยุคที่ 3 ปกครองโดยราชวงศ์โคเรีย และ ยุคที่ 4 ปกครองโดยราชวงศ์ยี่หรือโซซอน โดยในสมัยนี้พระเจ้าแทโจทรงยกย่องให้ลัทธิขงจื้อเป็นลัทธิที่สำคัญและเน้นให้มีการปฏิบัติตามลัทธิขงจื้อซึ่งกลายเป็นสิ่งยึดถือปฏิบัติกันอย่างกว้างขวางของประชาชน ในสังคมเกาหลี มีการปฏิรูปที่ดิน มีการจัดตั้งสหกรณ์ที่ดินและมีการส่งเสริมการศึกษา ภายหลังจากราชวงศ์ยี่เริ่มอ่อนแอลงและถูกญี่ปุ่นรุกรานในปี ค.ศ. 1592 - 1598 เนื่องจากเกาหลีตั้งอยู่ท่ามกลางประเทศมหาอำนาจรอบข้าง คือ จีน รัสเซียและญี่ปุ่น ประเทศเหล่านี้ต้องการยึดเกาหลีเป็นรัฐกันชนเพื่อความสะดวกทางยุทธศาสตร์และป้องกันการรุกรานจากประเทศตรงกันข้าม ดังนั้นประเทศมหาอำนาจเหล่านี้จึงรุกรานเข้าเกาหลีอยู่ทุกครั้งที่มีโอกาส แม้ว่าเกาหลีพยายามแยกตัวอยู่อย่างโดดเดี่ยวและยึดถือสันติจนได้ชื่อว่า “รัฐฤๅษี”

การเข้ายึดครองเกาหลีของญี่ปุ่นตั้งแต่ปี 1910 - 1945 เป็นช่วงระยะเวลาที่เลวร้ายที่สุดของประวัติศาสตร์เกาหลี ตอนแรกญี่ปุ่นเข้ามายึดครองแล้วก็เข้ามาควบคุมทุกสิ่งทุกอย่างอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิตของชาวเกาหลี ธนาคาร ศาล การศึกษา ศาสนา อุตสาหกรรมและการเกษตร ญี่ปุ่นบังคับให้สอนภาษาญี่ปุ่นในโรงเรียนแทนภาษาเกาหลี ควบคุมการออกหนังสือพิมพ์ให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาราชการ สนับสนุนให้นับถือศาสนาชินโต ชาวเกาหลีพยายามต่อสู้กับความโหดร้ายทารุณจากการถูกยึดครองของญี่ปุ่นอย่างเต็มที่และทุกรูปแบบ ทั้งภายนอกและภายในประเทศ มีเหตุการณ์ครั้งสำคัญเกิดขึ้นเมื่อพระเจ้าโคจงสละราชสมบัติและสิ้นพระชนม์อย่างลึกลับ การเคลื่อนไหวเพื่อประกาศอิสรภาพได้เริ่มขึ้นอย่างเปิดเผย หัวหน้าผู้ก่อการจำนวน 33 คน ได้ร่วมกันลงนามและพิมพ์เอกสารออกแจกจ่ายให้กับประชาชนทั่วทั้งประเทศเพื่อเตรียมการประท้วงใหญ่ วันที่ 1 มีนาคม 1919 หัวหน้าผู้ก่อการและฝูงชนได้ไปร่วมชุมนุมกันที่สวนสาธารณะเจดีย์ในกรุงโซล มีการอ่านคำเรียกร้องประกาศความเป็นเอกราชส่งให้ญี่ปุ่นและทั่วโลก ฝูงชนมีการเดินขบวนครั้งยิ่งใหญ่ตามท้องถนนต่างๆ เป็นการประท้วงอย่างสันติไม่มีความรุนแรง แต่ญี่ปุ่นไม่ยอมรับรู้ใดๆทั้งสิ้น ทหารญี่ปุ่นได้ยิงปืนไปที่ฝูงชนทำให้มีคนบาดเจ็บและล้มตายเป็นมากมาย การปะทะจึงได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ญี่ปุ่นได้เผาอาคารบ้านเรือนและวัดวาอารามเสียหายเป็น



จำนวนมาก ญี่ปุ่นได้เพิ่มความเข้มงวดและทารุณชาวเกาหลีมากยิ่งขึ้นในสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้ใช้เกาหลีเป็นคลังสรรพาวุธเพื่อสนับสนุนกองทัพญี่ปุ่น มีการเกณฑ์เด็กหนุ่มชาวเกาหลีออกรบ จนเมื่อกองทัพญี่ปุ่นยอมแพ้สงครามในปี 1945 ประเทศเกาหลีจึงได้รับอิสรภาพจากการยึดครองญี่ปุ่น

หนังสือเรื่อง “ประวัติศาสตร์และการวิเคราะห์เอเชียปัจจุบัน” โดย ถนอม อานามวัฒน์ หนังสือเล่มนี้เริ่มต้นด้วยการเล่าถึงประวัติความเป็นมาของเกาหลีจนถึงสมัยที่ญี่ปุ่นเข้ามายึดครองเกาหลี ประสบการณ์เลวร้ายที่ญี่ปุ่นต้องเจอกับการที่ประเทศมหาอำนาจต่างๆ พยายามที่จะเข้ามายึดครอง แม้ว่าขณะที่ญี่ปุ่นยึดครองเกาหลีจะมีนักชาตินิยมเกาหลีจำนวนมากที่ต่อสู้และเรียกร้องเอกราชจากญี่ปุ่น แต่ผู้นำรักชาติเหล่านี้ไม่ได้ร่วมมือประสานงานกันอย่างจริงจังหรือพยายามจัดระบบทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นจุดอ่อนของชาวเกาหลี เพราะเหตุนี้เองที่ทำให้สหรัฐและรัสเซียใช้เป็นข้ออ้างหน่วงเหนี่ยวไม่ยอมให้เอกราชแก่เกาหลี โดยอ้างว่าเกาหลีไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง ในช่วงที่ญี่ปุ่นยอมแพ้และกองทัพสหรัฐกำลังจะเข้ามายึดครองเกาหลี ผู้นำเกาหลีหลายคนที่เคยถูกญี่ปุ่นจับขังคุกได้รับการปล่อยตัวออกมา จึงร่วมมือกันจัดตั้งคณะกรรมการรัฐบาลชั่วคราว สหรัฐดำเนินนโยบายมอบอำนาจให้ชาวเกาหลีปกครองตนเองตามลำดับ แต่สหรัฐก็เข้าควบคุมหน่วยงานที่สำคัญๆ โดยมีชาวสหรัฐเป็นหัวหน้า ในด้านการบริหารประเทศชาวเกาหลีก็ไม่ได้มีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจในความอยู่รอดของตน อำนาจการตัดสินใจเด็ดขาดเป็นของสหรัฐ

รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศสหรัฐ โซเวียต และสหราชอาณาจักรได้จัดประชุมกันที่จะตกลงจะจัดตั้งคณะกรรมการผสมสหรัฐโซเวียต เพื่อพิจารณาวางรูปแบบรัฐบาลชั่วคราวของเกาหลี นับว่าเป็นบันไดขั้นแรกที่จะก้าวไปสู่การยินยอมให้เกาหลีได้รับเอกราช นายซึงมันรีได้ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีในเดือนกรกฎาคม 1948 สหรัฐได้เข้าโอบอุ้มเกาหลีได้เป็นการใหญ่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการทหารเพื่อให้รัฐบาลเกาหลีได้มีความเข้มแข็ง นายซึงมันรีปกครองเกาหลีได้ด้วยระบบเผด็จการ เนื่องจากรัฐธรรมนูญให้อำนาจประธานาธิบดีอย่างมากมาย เช่น ให้มีอำนาจออกกฎหมายในภาวะฉุกเฉินโดยไม่จำกัดขอบเขต จึงเปิดโอกาสให้ประธานาธิบดีประกาศภาวะฉุกเฉินและกฎอัยการศึกอย่างพร่ำเพรื่อเพื่อปราบศัตรูทางการเมืองของตน นายซึงมันรีเป็นคนเอาแต่ใจตนเองไม่ชอบให้ใครมาคัดค้าน บริหารงานแบบรวบอำนาจ และเลี้ยงพรรคพวกที่เป็นทหารและตำรวจ สำหรับไว้ค้ำจุนอำนาจของตนเองและปราบปรามศัตรูทางการเมือง นายซึงมันรีลงมือปราบปรามพวกฝ่ายค้านและจับกุมประชาชนที่คัดค้านรัฐบาลจำนวนมากมาย

หนังสือพิมพ์ถูกจำกัดเสรีภาพไม่ยอมให้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างเสรี และมีการลอบสังหารบุคคลสำคัญทางการเมืองที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของนายชิงมันรี

รัฐบาลนายชิงมันรีไม่สามารถจะแก้ปัญหาเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ เกาหลีขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคและเกิดภาวะอดอยากทั่วไป เนื่องจากนายชิงมันรีและบริวารของนายชิงมันรีซึ่งเป็นผู้นำของประเทศเป็นพวกอนุรักษนิยม พวกนายทุนเจ้าของที่ดินและนิยมเศรษฐกิจแบบสหรัฐซึ่งเป็นแบบนายทุนนิยม จึงทำให้เศรษฐกิจของเกาหลีใต้ตกอยู่ในกำมือของกลุ่มนายทุนเพียงไม่กี่คนและต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรง สหรัฐก็พอใจที่จะสนับสนุนรัฐบาลนายชิงมันรีต่อไป ทั้งๆที่ประชาชนเกาหลีใต้ไม่ได้ยินยอมนายชิงมันรีเท่าไรหรอก

ผลจากสงครามเกาหลีใต้และเกาหลีเหนือ ภาวะเศรษฐกิจสังคมของเกาหลีใต้ทรุดโทรมอย่างหนัก แต่อำนาจทางการเมืองยังคงอยู่ที่นายชิงมันรีและบริวารที่พยายามรวบอำนาจไว้อย่างแน่นหนาทั้งๆที่ไม่สามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประเทศชาติได้ นายชิงมันรีไม่ยอมให้ประชาธิปไตยแก่ประชาชน เขายังปกครองด้วยระบบเผด็จการเหมือนเดิมทุกประการ

ผลอีกประการหนึ่งที่เกิดจากสงคราม คือความเสื่อมโทรมทางสังคม ทำให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย เช่น มีเด็กกำพร้ากว่าหนึ่งแสนคน ชาวไร่ชาวนาละทิ้งที่ดินของตนหนีมาหางานทำในเมือง คนว่างงาน ทหารที่ถูกปลดประจำการ ปัญหาเหล่านี้ได้เพิ่มพูนมากขึ้นทุกที ในขณะที่ประชาชนพากันเกลียดชังรัฐบาลนายชิงมันรีซึ่งนำเอาระบบเผด็จการเข้ามาใช้มากขึ้นทุกขณะ

ในปี ค.ศ. 1954 นายชิงมันรีขอให้สภาแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยให้แก้ไขรัฐธรรมนูญที่ว่าตำแหน่งประธานาธิบดีจะอยู่เกินกว่าสองสมัยไม่ได้ ทำให้ความหวังที่ประชาชนจะมีประชาธิปไตยจึงเลื่อนหายไป

ในปี ค.ศ. 1960 ได้มีการเลือกตั้งในเกาหลีทั่วไปอีกครั้งหนึ่ง การเลือกตั้งครั้งนี้ นายชิงมันรีรู้ว่าพรรคเสรีนิยมของตนจะไม่ได้รับเลือกจากประชาชนให้ตั้งรัฐบาลได้ นายชิงมันรีจึงใช้วิธีสกปรกทุกอย่างเพื่อเอาชนะการเลือกตั้ง การเลือกตั้งครั้งนี้ นายชิงมันรีได้รับชัยชนะ โดยวิธีที่สกปรก ทำให้ประชาชนผู้รักความยุติธรรมและรักความเป็นเสรีประชาธิปไตยจึงพากันโกรธแค้นการกระทำของนายชิงมันรีอย่างยิ่ง จึงพากันเดินขบวนประท้วงทันที การเดินขบวนในครั้งนั้น นักศึกษาเกาหลีใต้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำต่อต้านรัฐบาลเกาหลีใต้ รัฐบาล

ตั้งปราบปรามนักศึกษาปละประชาชนทันที นายชิงมันริกล่าวว่าการที่เดินขบวนก่อความวุ่นวายนั้นเป็นพวกคอมมิวนิสต์ นายชิงมันริประกาศกฏอัยการศึกและส่งทหารเข้ารักษาเมืองโซล ทำให้เกิดการเดินขบวนอย่างขนานใหญ่ทั่วประเทศ ในที่สุดนายชิงมันริทนต่อความกดดันของประชาชนไม่ไหวจึงยอมลาออกจากตำแหน่งและหนีไปอยู่ที่ฮาวาย นับว่าเป็นชัยชนะครั้งสำคัญของนักศึกษาและประชาชนเกาหลีใต้ในการขอมสละชีวิตเพื่อรักษาไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตย

หลังจากที่นายชิงมันริลาออกจากตำแหน่งแล้วประชาชนและนักศึกษาเกาหลีใต้ได้เริ่มต้นตัวกับการใช้เสรีภาพทางการเมืองมากขึ้นจนเกินขอบเขตจนเป็นสาเหตุให้กลุ่มทหารมีข้ออ้างในการทำการปฏิวัติและเข้าปกครองเกาหลีใต้ ภายใต้การนำรัฐบาลของนายพลปักจุงฮีได้เริ่มหันไปคบค้าสมาคมกับญี่ปุ่นต่างๆที่ก่อนหน้านี้รัฐบาลของนายชิงมันริได้ต่อต้านญี่ปุ่นอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากผูกใจเจ็บที่สมัยญี่ปุ่นเข้ามาครอบครองเกาหลีและกอบโกยผลประโยชน์จากเกาหลีไป ในปี ค.ศ. 1965 ญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้ได้ลงนามในสนธิสัญญาร่วมกันทางด้านเศรษฐกิจท่ามกลางเสียงคัดค้านของนักศึกษาและประชาชน ผลจากการลงนามในสนธิสัญญานี้เปิดโอกาสให้ญี่ปุ่นเข้ามาค้าขายและตั้งโรงงานเป็นการใหญ่ทำให้ภายในระยะไม่กี่ปีต่อมาญี่ปุ่นก็สามารถเข้าครอบงำเศรษฐกิจของเกาหลีใต้

ทางฝ่ายประชาชนและนักศึกษาได้พยายามต่อต้านญี่ปุ่นตลอดเวลา เช่น มีการเดินขบวนคัดค้านการร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่น บางครั้งถึงกับมีการปะทะกับตำรวจบาดเจ็บล้มตายไปก็มี ในปี ค.ศ. 1972 นายพลปักจุงฮีได้ปฏิบัติตัวเอง และประกาศกฏอัยการศึก ปิดมหาวิทยาลัย และห้ามมีการเคลื่อนไหวทางการเมือง พร้อมกันนั้นก็ส่งทหาร รถถังเข้ายึดจุดสำคัญๆในกรุงโซลและทั่วประเทศ ทำให้นักศึกษา ประชาชน และนักการเมืองฝ่ายค้านต่างพากันเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ แม้ว่าจะมีการประท้วงอยู่เรื่อยๆแต่นายปักจุงฮีก็ยังอยู่ในตำแหน่งได้เรื่อยมาโดยไม่มีใครสามารถล้มได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะชาวเกาหลีใต้ส่วนใหญ่เป็นพวกที่เฉยๆไม่ว่าจะปกครองด้วยระบบใด อีกอย่างหนึ่งนายพลปักจุงฮีก็มีส่วนร่วมในการสร้างเกาหลีใต้ให้เจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจ

## ผลการวิจัย

### บทบาททางการเมืองของประชาชนเกาหลีตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงปี ค.ศ. 1981

สาธารณรัฐเกาหลีหรือประเทศเกาหลีใต้ในปัจจุบันเป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำลังเป็นที่น่าจับตามอง จะเห็นได้จากความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจที่สามารถสร้างอุตสาหกรรมละคร ภาพยนตร์ วงดนตรี นักร้อง ให้เป็นที่ชื่นชอบของชาวต่างชาติ และยังส่งผลให้ชาวต่างชาติที่ได้รับชมละคร ภาพยนตร์ วงดนตรี นักร้องของเกาหลีได้เกิดความรู้สึกที่อยากจะไปเยี่ยมชมสถานที่ถ่ายทำละคร ภาพยนตร์ที่ได้รับชม ทำให้มีเงินไหลเวียนเข้าประเทศเกาหลีมากมาย ก่อนที่เกาหลีใต้มีความเจริญรุ่งเรืองได้อย่างที่เห็นในปัจจุบัน เกาหลีต้องประสบปัญหาการถูกแบ่งแยกออกเป็นสองประเทศ การถูกรุกรานถูกกระทำร้ายจากญี่ปุ่นทำให้ประชาชนเกาหลีส่วนหนึ่งลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่ออิสรภาพทำให้เกิดการนองเลือดครั้งแล้วครั้งเล่า ต่อมาถึงแม้ว่าเกาหลีใต้จะเป็นอิสระจากการถูกปกครองจากญี่ปุ่น แต่ก็ต้องประสบกับปัญหาที่รัฐบาลใช้อำนาจเกินขอบเขต ทำให้มีประชาชนจำนวนมากมาลุกขึ้นมาประท้วงต่อต้าน ทำให้เห็นถึงพลังของประชาชนที่กล้าลุกขึ้นมาต่อต้านการกระทำของรัฐบาลมากกว่าในอดีตที่ประชาชนมักเป็นผู้ตามเพียงแต่ฝ่ายเดียว

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของประชาชนเกาหลีตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงปี ค.ศ. 1981 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี ประวัติศาสตร์และการวิเคราะห์เอเชียปัจจุบัน โดย ธนอม อานามวัฒน์ ประวัติศาสตร์เกาหลีสมัยใหม่ โดย ภูวดล ทรงประเสริฐ ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก โดย สงบ ส่งเมือง และ เอเชียตะวันออกยุคใหม่ : จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ใต้หวัน โดย จอห์น เค. แฟร์แบงก์, เอ็ดวิน โอ.ไรเซาเออร์, แอลเบิร์ต เอ็ม.เกรก

### บทบาทของประชาชนเกาหลีในช่วงสมัยราชวงศ์โชซอน

ในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 เกาหลีถูกปกครองโดยราชวงศ์โชซอนมีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชมีลัทธิขงจื้อเป็นหลักความเชื่อที่สำคัญวิถีชีวิตแทบทุกอย่างของประชาชน ตลอดจนรูปแบบของวัฒนธรรมการเมืองและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีการแบ่งชนชั้นที่มีมาแต่โบราณยังคงหยิ่งรากรัก ที่เป็นตัวกำหนดหน้าที่และบทบาทของคนในสังคม โดยมีกลุ่มเชื้อพระวงศ์และราชตระกูลผูกขาดการช่วงชิงอำนาจในราชสำนักและถือเป็นชนชั้นบนสุดของปิรามิดในสังคมเกาหลี รองลงมาจากชนชั้นนี้ ยังมีชนชั้นอื่นๆอีกได้แก่

ชนชั้นสูงหรือเรียกว่าชนชั้นยังบัน ประกอบด้วยพวกข้าราชการพลเรือนหรือตองบัน และข้าราชการทหารหรือโซบัน พวกยังบันนับเป็นพวกที่มีอำนาจทางการเมืองสูงสุดอย่างแท้จริง เพราะชนชั้นไม่ใช่จะมีแต่อำนาจทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็นกลุ่มพลังทางเศรษฐกิจ ที่คอยขูดรีดประชาชนที่มีฐานะยากจน จากการที่ชนชั้นยังบันเป็นทั้งเจ้าของที่ดินและแรงงานในชนบท รวมทั้งผูกขาดตำแหน่งหน้าที่ราชการไว้เฉพาะกลุ่มแต่เพียงพวกเดียว ถึงแม้ว่าจะมีระบบสอบไล่คัดเลือกข้าราชการที่ยืมมาจากจีน แต่วิธีการปฏิบัติของจีนกับเกาหลีแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เพราะเกาหลีจำกัดสิทธิการสอบไล่ไว้เฉพาะชนชั้นยังบันเท่านั้น

ชนชั้นกลางหรือจุงอิน เป็นชนชั้นของพวกทำงานราชการและเสมียนของทางราชการ คนพวกนี้แม้จะได้รับการศึกษาล้ำยพวกยังบัน แต่ก็จำกัดหน้าที่การทำงานให้รัฐบาลด้านธุรการต่างๆ โดยได้รับคำสั่งบัญชาจากเจ้านายชนชั้นยังบันของตนอีกทอดหนึ่ง ชนชั้นพวกนี้จะสืบทอดฐานะตำแหน่งหน้าที่จำกัดอยู่ในหมู่พวกพ้องและวงศาคณาญาติของตนเท่านั้น งานของชนชั้นนี้ถือว่าเป็นแขนงสำคัญของรัฐบาล ชนชั้นพวกนี้มีบทบาทสำคัญในการกดขี่ข่มเหงประชาชนมากอีกพวกหนึ่ง โดยเฉพาะในขณะที่พวกยังบันหรือชนชั้นศักดินาราชสำนักแตกแยกเป็นก๊กเป็นเหล่าอย่างรุนแรง

ชนชั้นสามัญชน เรียกว่ายังมินหรือซังอิน ได้แก่พวกพ่อค้าและชาวนาทั่วไป ซึ่งอยู่ในฐานะผู้ถูกปกครองและรับภาระเลี้ยงคูประเทศมากที่สุด เพราะการถือครองที่ดินในเกาหลีแตกต่างจากจีน โดยทางการไม่ยอมรับการถือจองที่ดินของเอกชน ชาวนาจึงเป็นผู้รับภาระสำคัญในการหารายได้ให้ราชวงศ์และชนชั้นยังบันซึ่งมักนิยมอยู่กันในเมืองหลวง เนื่องจากราชวงศ์โซซอนถือว่าที่ดินทั้งหมดเป็นของตน การที่ชาวนาทำกินอยู่ได้ก็เพราะกษัตริย์เป็นผู้พระราชทานความเมตตาให้ โดยผ่านทางชนชั้นยังบันซึ่งจะทำหน้าที่เป็นนายหน้าเก็บค่าเช่าที่ดินจากชาวนาพร้อมกับบวกภาษีที่ดินและภาษีผลผลิตส่งมาให้ราชสำนัก ขณะเดียวกันกษัตริย์ก็จะพระราชทานที่ดินที่สงวนไว้จำนวนหนึ่งแก่รัฐบาลกลางและรัฐบาลภูมิภาคเพื่อนำไปหารายได้มาใช้จ่ายในกิจการของประเทศ ชาวนาที่เช่าที่ทำกินจากรัฐบาลจึงต้องส่งค่าเช่าและค่าภาษีให้กับหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ วิธีดังกล่าวจึงส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจของเกาหลีและทำให้สังคมเกาหลีทรุดหนักยิ่งขึ้นในตอนปลายราชวงศ์โซซอน ถึงแม้ว่าในตอนต้นราชวงศ์นั้นกระบวนการต่างๆของระบบจะเป็นไปได้ด้วยดี แต่ในเวลาต่อมาก็ต้องประสบกับความล้มเหลวเมื่อพวกยังบันคือ โกงผู้ที่เช่าที่ดิน เมื่อชาวนาไม่สามารถจ่ายค่าเช่าได้ก็ต้องกลายเป็นทาสเพื่อชดใช้ค่าเช่าแทน หากผู้เช่าทนการขูดรีดไม่ไหวก็จะก่อจลาจล ส่วนพวกพ่อค้าจะมีบทบาทน้อยมากเพราะการค้าในเกาหลีถูกจำกัด เพราะแต่ละหมู่บ้านมักอาศัยการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก แม้สังคมเกาหลีจะเหยียดหยามอาชีพค้าขายว่าต่ำต้อยตามค่านิยมของลัทธิขงจื้อ แต่พวกพ่อค้ามีบทบาท

ในการกระจายสินค้าประเภทต่างๆ ให้กับสังคม และเพื่อผลประโยชน์ของพวกเขาคนพวกพ้องก็จึงเป็นชนชั้นต่ำที่จะต้องสนับสนุนนโยบายของรัฐเสมอมา

ชนชั้นต่ำที่สุดในสังคมคือพวกที่มีกำเนิดต่ำด้อยเรียกว่า พวกชอนมิน ซึ่งได้แก่ ทาสประเภทต่างๆ เช่น ทาสของรัฐบาล ทาสของตระกูล และทาสของเอกชน นอกจากนี้ยังมีพวกที่มีอาชีพฆ่าสัตว์ พวกที่ถูกสาปแช่งและถูกลงโทษขั้นอุกฤษฏ์จากสังคม พวกชอนมินเหล่านี้ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในหมู่บ้านของชนชั้นอื่น สำหรับทาสประเภทต่างๆ นั้นจะประกอบด้วยผู้ที่ถือกำเนิดมาจากมารดาที่เคยเป็นทาสมาก่อน ผู้ที่ขายตัวหรือผู้ที่ถูกบิดามารดานำมาขายเป็นทาส เด็กทารกที่ถูกบิดามารดาทิ้งขว้างเพราะไม่ยอมรับผิดชอบแล้วถูกบุคคลอื่นนำมาเลี้ยงจึงถูกตีตราว่าเป็นทาสอย่างอัตโนมัติ ชนชั้นชอนมินนั้นมีความสำคัญต่อประเทศน้อยมากและจะค่อยๆ ลดปริมาณลงเรื่อยๆ ในช่วงหลังศตวรรษที่ 19<sup>1</sup>

#### จุดเริ่มต้นความไม่พอใจรัฐบาลของประชาชน

การที่ชาวนาต้องแบกภาระหนักโดยที่ทางการแทบจะไม่ให้ความสนใจจึงทำให้ช่วงศตวรรษที่ 19 ประชาชนเริ่มที่จะหมดความอดทนต่อสภาวะความเลวร้ายที่เป็นอยู่ มีการทำป้ายคำขวัญและเขียนคำประท้วงอย่างลับๆ ตามที่ต่างๆ ทั่วประเทศ พร้อมกันนั้นชาวบ้านก็หันไปใช้การตอบโต้ด้วยการใช้วิชาโหราศาสตร์และหมอดูทำนายวิพากษ์วิจารณ์ความเลวทรามของข้าราชการ และคำทำนายเหล่านั้นบางครั้งก็ยังคงล้าไปไกลกว่าในอนาคต ราชวงศ์จะถึงกับต้องล่มสลาย

ในมณฑลเปียงอันมีบุคคลผู้หนึ่งชื่อ สองกยงเน ได้รวบรวมกลุ่มคนที่มีความคิดที่ไม่พอใจรัฐบาลและช่องสุ่มผู้คนเป็นเวลา 3 ปี ในที่สุดก็ได้จัดตั้งกองทัพประชาชนขึ้นก่อนการกบฏในปี ค.ศ. 1812 และยึดมณฑลเปียงอันไว้ได้นานถึง 5 เดือนเศษ แต่ต่อมารัฐบาลก็สามารถปราบปรามพวกกบฏได้สำเร็จ แม้ว่าเหตุการณ์ครั้งนั้นรัฐบาลน่าจะตระหนักดีว่าปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงของข้าราชการและการขอบกตชีประชาชนเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้ประชาชนหันมาเลือกทางสุดท้ายด้วยการก่อกบฏ แต่ข้าราชการที่มีอำนาจควบคุมประเทศก็ยังไม่ยอมรับความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ ลักษณะการก่อกบฏทำนองนี้เกิดขึ้นอีกบ่อยครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งรัฐบาลก็จะไม่ยอมแก้ไขปัญหาที่แท้จริงของปัญหาแต่กลับส่งกองทัพเข้าปราบปรามประชาชนที่ลุกขึ้นต่อต้านจนล้มตายบาดเจ็บ ตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1813 รัฐบาลต้องใช้กำลังเข้าปราบปรามกบฏในเกาะเชจู ในปี ค.ศ. 1816 พระภิกษุองค์หนึ่งชื่อฮักซังก็ได้พาชาวนาก่อกบฏขึ้นอีก ไม่

<sup>1</sup> กูวอล ทรงประเสริฐ, ประวัติศาสตร์เกาหลีสมัยใหม่ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521), 12.

นานชื่อของฮักซังก็กลายเป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้ของประชาชนที่ร่วมมือกันปฏิเสธอำนาจรัฐและเมื่อถึงนานวันเข้าสถานการณ์ก็ยิ่งเลวร้ายบานปลายออกไปทั่วประเทศ จุดเดือดขีดสุดของความไม่พอใจจึงประทุอย่างรุนแรงในฤดูใบไม้ผลิ ปีค.ศ.1862 เมื่อเกิดการลุกฮือของชาวนาในบริเวณจินจูซึ่งอยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลคยของซัง อีก 40 วันต่อมาการประท้วงก็เกิดขึ้นในบริเวณอีกชั้นในมณฑลซุงชอง พร้อมกันนั้นการประท้วงแบบเดียวกันก็ขยายเข้าไปในทางภาคใต้ โดยผู้ประท้วงจะรวมตัวกันเข้าโจมตีที่ทำการหน่วยงานของรัฐบาลและไล่ฆ่าฟันเจ้าหน้าที่ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นพวกที่ชอบกดขี่ชาวนาแทบทั้งสิ้น ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มผู้ประท้วงที่มีอาวุธก็จะฉวยโอกาสเข้าปล้นสะดมทรัพย์สินของทางราชการไปพร้อมกันด้วย ต่อมารัฐบาลกลางก็ส่งกองทัพบาปราบปราม การประท้วงก็สงบลง รัฐบาลแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าโดยการเชิญนักปราชญ์ลัทธิขงจื้อมาให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาร่วมกันนั้นก็จัดตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาแทนของเดิมที่ถูกทำลายไป หลังจากนั้นทางการก็พยายามหาทางลดค่าใช้จ่ายให้น้อยลง พร้อมกับมอบหมายงานให้หน่วยงานตามภูมิภาคสร้างมาตรการหารายได้แบบใหม่ขึ้นมาทดแทนของเก่าที่ประชาชนไม่พอใจ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงทำไปอย่างไม่ถูกจุดหมาย ความยุ่งเหยิงของสังคมก็ยังไม่ถูกแก้ไขอย่างจริงจัง

ปฏิกริยาต่อต้านรัฐบาลที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1860 คือ ขบวนการตงฮัก โดยมีหัวหน้าชื่อ โซ แซ อู เนื่องจาก โซ แซ อู ตระหนักถึงความเหลวไหลของศีลธรรมและความปั่นป่วนทางเศรษฐกิจที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้น เขาจึงคิดว่าการกำหนดคุณค่าของชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของสังคมที่จะสร้างขึ้นมาใหม่ ด้วยการรวมตัวกันทำลายและต่อต้านความชั่วร้ายของสังคมนั้นเป็นหนทางเดียวเท่านั้นที่จะเยียวยาเกาหลีให้ยืนอยู่ได้

ทศวรรษ 1890 ประชาชนส่วนใหญ่ที่สิ้นหวังในอนาคตเนื่องจากเกาหลีต้องทำสนธิสัญญากังฮวา<sup>2</sup> กับญี่ปุ่นและการผูกขาดการค้าของพ่อค้าจีน หันมานับถือและฝากชีวิตไว้กับลัทธิตงฮักมากขึ้น ด้วยเหตุนี้เองหลังจาก ค.ศ.1892 เป็นต้นมา พวกตงฮักแถบมณฑลภาคใต้จึงเดินขบวนประท้วงบ่อยครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมาย

<sup>2</sup> ใน ค.ศ. 1875 ทหารเรือญี่ปุ่นบุกขึ้นไปบนเกาะกังฮวา โดยแสวงว่าต้องการหาน้ำจืดดื่ม จึงมีการประทะกับยามชายฝั่งเกาหลีเกิดขึ้น ญี่ปุ่นจึงอ้างเหตุการณ์ดังกล่าวเข้ายึดเมืองปูซาน รัฐบาลเกาหลีไม่มีทางเลือกจึงเจรจาและเซ็นสัญญา กังฮวากับญี่ปุ่นในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1876 โดยเนื้อหาของสัญญาฉบับนี้ระบุให้ทั้งสองประเทศแลกเปลี่ยนผู้แทนทางการทูต เกาหลีต้องยอมเปิดเมืองท่าในปูซานและเมืองท่าอื่น พ่อค้าญี่ปุ่นจะมีเสรีภาพเต็มที่ในเขตเมืองท่า มีสิทธิเช่าซื้อที่ดินเพื่อทำเป็นที่อยู่อาศัยและการค้า และญี่ปุ่นมีสิทธิในการสำรวจและทำแผนที่น่านน้ำทั้งตอนในและรอบชายฝั่งเกาหลีทั้งหมด และชาวญี่ปุ่นได้รับสิทธิสภาพนอกอาณาเขตไม่ต้องขึ้นศาลเกาหลีอีกด้วย

เพื่อสร้างอิทธิพลให้ผู้คนศรัทธา พวกตองฮักได้สร้างคำขวัญเน้นชาตินิยมอย่างรุนแรงสอดคล้องกับสถานการณ์ขณะนั้นว่า “ปฏิเสธญี่ปุ่นและขับไล่ชาวต่างชาติให้หมดไปจากเกาหลี” ทางการจึงใช้กำลังปราบปรามและริบทรัพย์สินสมบัติของพวกตองฮักมาจนเจือฐานะทางการคลังของรัฐบาล พวกตองฮักจึงยิ่งแข็งข้อมากขึ้น มีการคิดใบปลิวสาปแช่งและยื่นคำขาดให้รัฐบาลหาทางแก้ไขปัญหาของประเทศอย่างเร่งด่วน ต่อมาเกิดการชุมนุมของพวกตองฮักประมาณ 20,000 คน ที่ซุงชอง ทางการได้ใช้กำลังติดอาวุธบุกเข้าไปสลายการชุมนุม ผู้นำตองฮักจึงตัดสินใจก่อจลาจลเป็นการตอบโต้ จากกรณีที่นาย โจปยองกัป ข้าราชการชลประทานเขตเมืองโกบูโกงค่าแรงงานชาวนาที่ไปรับจ้างก่อสร้างโครงการชลประทานให้รัฐ ชาวนาจึงร้องเรียนให้ข้าหลวงมณฑลทราบ คำตอบที่ได้รับคือการใช้กำลังขับไล่ชาวนาที่ถูกโกงค่าแรง ดังนั้น ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1890 จยูปองจุน ผู้นำตองฮักจึงนำพรรคพวกประมาณ 1,000 คน บุกทำลายโครงการชลประทานและปล้นอาวุธไปแย่งชิงธัญญาหารที่คุ่นไว้ในหน่วยงานของรัฐมาแจกจ่ายชดเชยค่าแรงที่ถูกโกงทางเขตได้ส่งคณะกรรมการชุดหนึ่งมาสอบสวนเรื่องราว แต่แทนที่จะลงโทษข้าราชการที่ทุจริตกลับออกคำสั่งจับกุมและทำลายล้างบ้านเรือนของพวกตองฮัก พวกนี้จึงได้แข็งขาวไปยังกลุ่มตองฮักเขตอื่นทั่วมณฑล จอลละ กลุ่มตองฮักแต่ละเขตจึงได้ใช้กำลังบุกทำร้ายและปล้นอาวุธจากเจ้าหน้าที่หลังจากนั้นก็ไปรวมตัวกันเป็นกองทัพที่เมืองเพกซันมีกำลังนับหมื่นคนและเมื่อถึงเดือนพฤษภาคมก็สามารถยึดมณฑลซุงชอง กยองซัง และจอลละไว้ได้

เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้รัฐบาลจึงได้ออกคำสั่งปลดและจำคุกหัวหน้าเขตโกบูและข้าหลวงมณฑลจอลละและให้สัญญากับกลุ่มตองฮักว่าจะปราบปรามพวกนี้หรือราชทูร้บั้งหลวงให้หมด กลุ่มตองฮักจึงได้สลายตัวกลับภูมิลำเนาแต่ก็ได้ตั้งเงื่อนไขให้รัฐบาลปรับปรุงระบบภาษีให้เป็นธรรมงดการส่งข้าวไปขายญี่ปุ่นปรับปรุงประเทศให้ก้าวหน้าเพื่อให้หลุดพ้นจากอำนาจค้ำของต่างชาติ และขู่ว่าจะใช้กำลังอีกถ้ารัฐบาลไม่ยอมปฏิบัติตามเงื่อนไข รัฐบาลได้ต่อรองขอเรียกร้องโดยจัดตั้งหน่วยงานปรับปรุงความถูกต้องขึ้นในมณฑลจอลละให้ จยูปองจุนและกลุ่มตองฮักเป็นผู้บริหารงาน กลุ่มตองฮักจึงยินยอมและประกาศหลักการ 12 ข้อ เพื่อสังคม ซึ่งพอจะสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ การกดขี่ข่มเหงของข้าราชการและชนชั้นยังบันต้องถูกทำลายระบบชนชั้นต้องหมดไปจากเกาหลี กฎหมายจดทะเบียนทาสจะต้องรื้อทิ้ง หญิงหม้ายสามารถแต่งงานใหม่ได้ ที่ดินทำกินในเกาหลีจะต้องแบ่งสันปันส่วนใหม่ให้ประชาชนทุกคนโดยยึดหลักยุติธรรมเป็นพื้นฐาน โครงสร้างของระบบศักดินาและปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องต่อการที่ต่างชาติจะนำมาใช้เป็นสาเหตุก่อสงครามกับเกาหลีต้องล้มเลิกให้หมดสิ้นและผู้ที่เคยให้ความร่วมมือกับญี่ปุ่นจะต้องถูกลงโทษ



ในเดือนตุลาคม กลุ่มตงฮักได้รวมตัวกันเข้าโจมตีฐานทัพญี่ปุ่น จึงถูกญี่ปุ่นปราบปรามอย่างรุนแรง เพราะตระหนักดีว่าการทำลายกำลังของกลุ่มตงฮักอย่างเดียวไม่พอ แต่ต้องทำลายลัทธินี้ให้หมดไปจากเกาหลีด้วย การปราบปรามจึงยืดเยื้อมาจนถึง ค.ศ.1895 โดยใช้วิธีการเด็ดขาดคือ จะจับตัวบุคคลระดับหัวหน้าของตงฮักและส่งไปที่เชจูและสังหารหมู่พร้อมกันครั้งละหลายๆคน หลังจากนั้นไม่นานอิทธิพลของตงฮักจึงค่อยๆเสื่อมไป อย่างไรก็ตามแม้ลัทธิตงฮักจะต้องพ่ายแพ้แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าขบวนการตงฮักเป็นขบวนการชาตินิยมเกาหลีกลุ่มแรกที่มีลักษณะของการเคลื่อนไหวใกล้เคียงกับขบวนการชาตินิยมสมัยใหม่ คือ มุ่งต่อสู้เพื่อสังคมส่วนรวม<sup>3</sup> นอกจากนี้ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ยังเกิดจากตั้งสมาคมเอกราชนาโดยโซ เจปิล สมาคมนี้นับนโยบายสำคัญคือ การสะท้อนความคิดเห็นทางการเมืองและความคิดเป็นไทของชาวเกาหลีผู้รักชาติให้ทุกคนได้ประจักษ์และเลียนแบบ ต้องการปกป้องทรัพยากรทุกๆด้านของชาติให้ปลอดภัยและหลุดพ้นจากการดักตวงกอบโกยของชาวต่างชาติ ภายหลังจากตั้งสมาคมได้ไม่นาน สมาคมก็ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างล้นหลาม ภายใน 3 เดือนแรกนั้นก็สามารถหาสมาชิกประจำได้กว่าหนึ่งหมื่นคนและสามารถรวบรวมเงินบริจาคสร้างโค้งเอกราช<sup>4</sup>เสร็จภายในเวลาหนึ่งปีเท่านั้น

นอกจากนี้สมาคมเอกราชได้ปลุกกระดมมวลชนต่อต้านการกระทำของชาวต่างชาติทั้งหมดที่กำลังกอบโกยผลประโยชน์ในเกาหลี ในต้นเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1898 ได้ชุมนุมประท้วงที่เมืองเชจู โดยเรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกการให้สิทธิสัมปทานแก่บริษัทต่างชาติทั้งหมด ผลจากการประท้วงครั้งนี้ก่อให้เกิดการแตกแยกในหมู่ผู้นำของสมาคมเอกราช ในที่สุดโซเจปิลได้ลาออกจากตำแหน่งผู้นำสมาคมและได้มีการเลือกผู้นำคนใหม่ ผลปรากฏว่า นายยุนช็โฮ ได้รับเลือกเป็นหัวหน้า โดยมีนายอิซุงมัน หรืออีกชื่อหนึ่งในสมัยหลังว่า นายซึงมันริ เป็นผู้ที่มีบทบาทและอำนาจแท้จริงในกลุ่มพวกหัวก้าวหน้า เพราะว่า ซึงมันริ เป็นผู้รับผิดชอบการเดินทางและเดินประท้วงต่างๆ แต่ท้ายที่สุดรัฐบาลได้ออกคำสั่งยุบสมาคมเอกราชและออกหมายจับผู้นำของสมาคม แม้ประชาชนของสมาคมและผู้นำคนสำคัญอื่นๆสามารถหลบหนีออกนอกประเทศได้ แต่ก็มีแกนนำคนสำคัญคนอื่นๆถูกจับถึง 17 คน ตั้งแต่นั้นมาพัฒนาการระบบชาตินิยมและความปรารถนาของพวกหัวก้าวหน้าเพื่อสร้างสรรค์ระบอบประชาธิปไตยตามแนวทางรัฐธรรมนูญที่มีกษัตริย์เป็น

<sup>3</sup> สงบ ส่งเมือง, ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก (ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528),332.

<sup>4</sup> เดิมคือประตูเมืองของกัมมุน ที่ประชาชนช่วยกันรื้อออกเพราะประตูเมืองแห่งนี้เป็นประตูที่ใช้สำหรับต้อนรับผู้แทนจากราชสำนักจีนในฐานะเจ้านายของประเทศเกาหลี

ประมุขสูงสุดก็ต้องสะดุดหยุดอยู่กับที่ การเมืองเกาหลีกลับสู่วัฏจักรเดิม ด้วยเหตุนี้การนอกราชฎว์บังหลวง การแสวงหาผลประโยชน์ของผู้ปกครองโดยไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรมและการทำงานของข้าราชการอย่างไร ประสิทธิภาพขาดความกระตือรือร้นก็ได้ครอบคลุมเกาหลีอีกครั้งหนึ่ง<sup>5</sup>

นอกจากนี้ในช่วงแรกของศตวรรษที่19 เกิดปัญหาภัยธรรมชาติซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของความทุกข์ยากที่ประชาชนไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือแก้ไขได้ ยิ่งกว่านั้นก่อนที่เกิดหรือหลังเกิดน้ำท่วมแล้ว ตามเมืองใหญ่ๆมักจะเกิดไฟไหม้กินเนื้อที่กว้างขวางบ่อยครั้ง โดยที่รัฐบาลไม่มีมาตรการป้องกันล่วงหน้าเลย นอกจากนั้นแล้วอหิวาตกโรคโรคระบาดซึ่งมาจากประเทศจีนตั้งแต่ปีค.ศ.1821 รัฐบาลก็ไม่สามารถหาทางควบคุมโรคได้เลย

ภายหลังจากที่ภัยพิบัติสงบลงแต่ละครั้งรัฐบาลก็ไม่มีมาตรการใดเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ประชาชนจึงตกอยู่ในสภาพอดอยาก ที่ดินใดที่เป็นทรัพย์สินของราชตระกูลหรือชนชั้นยังบันถึง จะได้รับการซ่อมแซมการชลประทานในเขตเหล่านั้นให้ดีขึ้นกว่าเดิมจากรัฐบาล จึงทำให้ที่ดินของชาวนาที่ไม่ได้รับการฟื้นฟูได้ผลผลิตที่ต่ำกว่าในอดีต ชาวนาที่ยากจนจึงต้องหาทางออกด้วยกันย้ายที่ทำการเข้าไปในตัวเมืองหรือไม่ก็เข้าป่า

### บทบาทของประชาชนภายใต้การยึดครองของญี่ปุ่น(ค.ศ.1904 - 1942)

เนื่องจากเกาหลีมีภูมิประเทศที่ติดกับจีนและมีทรัพยากรที่มีค่า ญี่ปุ่นจึงพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อยึดเกาหลีให้ได้ นอกจากนี้สภาพโซเวียตยังเล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้จากการยึดครองเกาหลีเช่นเดียวกับญี่ปุ่น โซเวียตจึงพยายามเข้าไปแทรกแซงและให้ความช่วยเหลือเกาหลีในการต่อต้านญี่ปุ่น แต่หลังจากญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกที่เมืองอินซอนในปีค.ศ. 1604 ก็ได้บังคับให้เกาหลีทำอนุสัญญาข้อตกลงร่วมกัน จากการทำอนุสัญญานี้ เกาหลีจึงได้สูญเสียอธิปไตยของตนให้ญี่ปุ่นเกือบหมด ฐานะของรัฐบาลเกาหลีจึงไม่แตกต่างกับรัฐบาลหุ่นที่ญี่ปุ่นบีบบังคับอย่างใดก็ย่อมจะทำได้อย่างสะดวกสบาย ต่อมาไม่นานเมื่อญี่ปุ่นทำสงครามได้เปรียบโซเวียตมากขึ้น ญี่ปุ่นจึงบีบบังคับให้รัฐบาลเกาหลีประกาศยกเลิกข้อตกลงและสนธิสัญญาทั้งหมดที่เคยทำกับโซเวียต รวมทั้งการเพิกถอนสิทธิสัมปทานของชาวรัสเซียในเกาหลีทั้งหมด อีกทั้งยินยอมนำระบบที่ปรึกษาชาวญี่ปุ่นมาบริหารกลไกของรัฐ และเกาหลียังต้องยินยอมเรียกทูตที่ประจำอยู่ในต่างประเทศกลับบ้าน โดยให้สถานทูตญี่ปุ่นในแต่ละประเทศทำหน้าที่แทนทูตของตน ด้วยเหตุนี้ทุกอย่างของเกาหลีได้

<sup>5</sup> จอห์น เค. แพร์เบงก์, เอ็ดวิน โอ.ไรเซาเออร์, แอลเบิร์ต เอ็ม.เกรก. เอเชียตะวันออกยุคใหม่ : จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้หัววัน (กรุงเทพฯ : มุลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2550), 531.

กลายเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิญี่ปุ่นตั้งแต่นั้นมา ต่อมาเมื่อญี่ปุ่นสามารถทำลายของเรือโซเวียตที่บริเวณ เกาะซุชิม่า (Tsushima Island) ซึ่งอยู่ใกล้ช่องแคบเกาหลี ญี่ปุ่นจึงบังคับให้รัฐบาลเกาหลีทำข้อตกลงใหม่อีก ฉบับหนึ่ง มอบอำนาจการควบคุมเส้นทางคมนาคมและการเดินเรือบริเวณชายฝั่งและเส้นทางน้ำภายในดินแดนเกาหลีทั้งหมดให้อยู่ในบังคับบัญชาของญี่ปุ่นแต่เพียงผู้เดียว โดยก่อนหน้านี้ญี่ปุ่นก็ได้ป้องกันไม่ให้มหาอำนาจชาติอื่นเข้ามาแทรกแซงปัญหาเกาหลีและได้ทำความตกลงกับมหาอำนาจอื่นๆเรียบร้อยแล้ว

### บทบาทของประชาชนเกาหลีในช่วงการปกครองของอิโต อิโรบุมิ

ญี่ปุ่นได้ส่งนายอิโต อิโรบุมิเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในเกาหลี เขาได้แสวงหาผลประโยชน์ญี่ปุ่นโดยไม่ต้องหวั่นเกรงอุปสรรคใดๆ คำสั่งใดที่ออกมาจากตัวเขาก็คือกฎหมายที่ทั้งชาวญี่ปุ่นและข้าราชการทุกระดับในเกาหลีต้องปฏิบัติตาม มาตรการขั้นแรกสุดของเขาคือการตั้งยุบกองทัพแห่งชาติเกาหลี เว้นไว้แต่หน่วยทหารรักษาพระองค์เพียงหนึ่งกองพันสำหรับไว้ใช้ในงานพระราชพิธีเท่านั้น ถัดมาคือการใช้อำนาจประกาศเกาะต็อกโตะ (Tokto) ของเกาหลี เข้าเป็นส่วนหนึ่งของเขตปกครองชิมานะ (Shimane) ของญี่ปุ่น โอนดินแดนแถบกันโด (Kando) ให้เป็นดินแดนของจีนและต่อมาถูกเรียกว่า เจียนเต่า (Chientao) เพื่อแลกเปลี่ยนกับสิทธิสัมปทานที่ญี่ปุ่นได้รับจากจีน

เนื่องจากญี่ปุ่นต้องการครอบงำเศรษฐกิจเกาหลีไว้ในกำมือแต่เพียงผู้เดียว อิโรบุมิจึงได้ออกคำสั่งแก้ไขกฎหมายเดิมที่เป็นอุปสรรคต่อนโยบายญี่ปุ่นทั้งหมด ในที่สุดชาวญี่ปุ่นก็สามารถซื้อขายและยึดครองกรรมสิทธิ์ที่ดินได้อย่างง่ายดาย และสะดวกสบายกว่าประชาชนเจ้าของประเทศเสียอีก สำหรับวิธีการที่จะได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ดินในเกาหลีที่ชาวญี่ปุ่นนิยมปฏิบัติกันมาก คือการออกเงินกู้ให้ชาวเกาหลี โดยชาวเกาหลีจะต้องนำที่ดินมาค้ำประกัน โดยมีอัตราดอกเบี้ยสูงลิบลัว เมื่อชาวเกาหลีไม่สามารถไถ่ถอนหนี้สินในเวลาที่กำหนดตามสัญญา ชาวญี่ปุ่นก็จะยึดที่ดินเหล่านั้น โดยไม่มีการผ่อนปรนแต่อย่างใด วิธีการดังกล่าวทำให้ชาวญี่ปุ่นสามารถครอบครองที่ดินเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นอิโรบุมิยังได้ประกาศลดค่าเงินวอนให้มีราคาเท่ากับเงินเยน ทั้งที่ก่อนหน้านี้เงินเยนราคาสูงกว่าเงินวอนมาก ทั้งนี้เพื่อช่วยในการไหลเวียนของเงินตราในท้องตลาดเป็นไปอย่างคล่องตัวและเป็นประโยชน์ต่อพ่อค้าคนกลางชาวญี่ปุ่น ขณะเดียวกันเพื่อสร้างให้เกาหลีกลายเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สามารถป้อนไปยังญี่ปุ่นได้เต็มที่ เขาจึงได้นำเอาวิธีการเกษตรแบบใหม่มาปรับปรุงการทำนา การเลี้ยงไหมและผลิตฝ้าย ส่วนทางด้านการศึกษาและการปกครองและการควบคุมการเคลื่อนไหวที่อาจจะเป็นภัยจากการกระทำของชาวเกาหลีนั้น อิโรบุมิก็ใช้มาตรการควบคุมอย่างเข้มงวด กล่าวคือ ถ้าหากชาวเกาหลีผู้ใดกระทำความผิดก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง โดยเฉพาะการกระทำผิดต่อชาวญี่ปุ่นซึ่งชาวเกาหลีชิงชังมากในขณะนั้น ถ้าหากผู้กระทำความผิดหรือผู้สมรู้ร่วมคิดถูกจับกุมได้ จะได้รับการลงโทษอย่างรุนแรงและทารุณมาก วิธีการปกครองของอิโรบุมิจึงสร้างความขมขื่นต่อชาวเกาหลีเรื่อยมา

ขณะเดียวกันก็เป็นที่พอใจของชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาตัดดวงผลประโยชน์ในเกาหลี ด้วยเหตุนี้เองภายในระยะเวลาเพียง 3 ปี จำนวนชาวญี่ปุ่นที่หลั่งไหลเข้าไปในเกาหลีจึงเพิ่มขึ้นอย่างน่ากลัว กล่าวคือใน ค.ศ.1907 มีชาวญี่ปุ่นเข้าไปทำกินในเกาหลีประมาณ 20,000 คนเท่านั้น แต่พอถึง ค.ศ.1910 ชาวญี่ปุ่นได้เพิ่มขึ้นถึง 170,000 คน

เมื่อความขมขื่นของชาวเกาหลีเพิ่มมากขึ้น ในไม่ช้าชาวเกาหลีที่หาทางออกไม่ได้ จึงกล้าประท้วงอย่างรุนแรงและรวมตัวเหนียวแน่นมากขึ้น โดยได้รับการร่วมมือจากเพื่อนร่วมชาติผู้กล้าหาญซึ่งมาจากบุคคลวงการต่างๆ ความแค้นของชาวเกาหลีจึงพุ่งถึงขีดสุดใน ค.ศ.1906 นั้นเอง ฆะตกรรมของผู้ทรยศจึงถูกตัดสิน โดยประชาชนรวมกำลังกันเข้าไปรุมประหารตัวนักตรัสมนตรีวัยเด็กและครีออนจุง เอียนตายในบ้านพักรัฐมนตรีวัยอันยองและปักเจฮุน<sup>6</sup>ถูกประชาชนบุกเข้าไปลากตัวจากบ้านพักออกมาเผาตายทั้งเป็นบนถนนหน้าบ้านพักของเขา ส่วนรัฐมนตรีคนอื่นที่รอดตายเพราะสามารถหลบหนีได้ทัน บ้านพักและทรัพย์สินของเขาก็ถูกเผาทำลายอย่างยับเยิน

หลังจากเหตุการณ์นี้จักรพรรดิโคจงจึงพยายามขอความช่วยเหลือจากนานาชาติ จึงทำให้ญี่ปุ่นไม่พอใจและนำมาสู่การถอดพระเจ้าโคจงออกจากตำแหน่งจักรพรรดิ และแต่งตั้ง โอรสของพระองค์ คือ เจ้าชายซุนจง (Sunjong) ขึ้นครองราชย์สมบัติ และยังบังคับให้รัฐบาลเกาหลียอมทำข้อตกลงใหม่ (New Agreement) ซึ่งให้อำนาจสิทธิโรมันมีอำนาจที่จะแต่งตั้งหรือถอดถอนข้าราชการเกาหลีทั้งหมดออกจากตำแหน่งโดยชอบธรรม เกาหลียังต้องยกเลิกการว่าจ้างชาวต่างด้าวทั้งหมดที่เคยมีอยู่ นอกจากชาวญี่ปุ่นเท่านั้นที่จะมีสิทธิได้รับการว่าจ้างจากรัฐบาลมาช่วยเหลือในกิจการต่างๆ ได้

ขณะเดียวกันเนื่องจากชาวเกาหลีรักชาติยังคงลอบชุมนุม โจมตีทั้งชีวิตและทรัพย์สินของทหารและพลเรือนญี่ปุ่นเป็นประจำ เพื่อที่จะลดการสูญเสียดังกล่าว ญี่ปุ่นจึงระดมทหารจากเมืองแม่ ตั้งสถานีตำรวจของตนขึ้นตามจุดต่างๆ ทั่วเกาหลี โดยญี่ปุ่นจะส่งสารวัตรทหารและตำรวจญี่ปุ่นคอยดูแลกำกับงานรักษาความปลอดภัยของแต่ละมณฑลอย่างเข้มงวด นอกจากนี้ญี่ปุ่นยังได้ระดมชายฉกรรจ์เกาหลี เข้ามาฝึกหัดวิชาตำรวจเพื่อคอยช่วยเหลือชาวต่างด้าวปราบปรามคนชาติเดียวกันอีกด้วย ถัดจากนั้นญี่ปุ่นก็ได้หันมาปราบปรามกิจกรรมทางการเมืองและหนังสือพิมพ์ เพราะขณะนั้นการเคลื่อนไหวดังกล่าวกำลังเพิ่มบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะในหมู่พวกปัญญาชนซึ่งพิจารณาเห็นว่าคำพังการใช่เพียงอาวุธและกำลังกองโจรของผู้รักชาติไม่อาจจะลดความรุนแรงของการกดขี่จากญี่ปุ่นได้เลย แต่กลับส่งเสริมให้ญี่ปุ่นนำมาเป็นข้ออ้างเพิ่ม

---

<sup>6</sup> เป็นคณะรัฐมนตรีที่ญี่ปุ่นแต่งตั้งขึ้นมาในช่วงที่นาฮิโรมุเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เพื่อคอยช่วยเหลือญี่ปุ่น ประชาชนทั่วไปเรียกคณะรัฐมนตรีนี้ว่าเป็นผู้ที่ทรยศต่อชาติ

ความรุนแรงปราบปรามชาวเกาหลีมากขึ้น ด้วยเหตุนี้เองตั้งแต่เดือนเมษายน ค.ศ.1906 ชาวเกาหลีจึงได้ตั้งสมาคมและออกหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น แต่ที่สำคัญและมีบทบาทจริงในช่วงนั้นคือ สมาคมรุกไปข้างหน้า ก้าวหนึ่ง (One Step Forward Soc) สมาคมร่วมมือรุกหน้า (Forward Together Society) และสมาคมตัวแทนประชาชน (Popular Representation Society) ส่วนหนังสือพิมพ์ที่เป็นปากเสียงแทนชาวเกาหลีอย่างแท้จริงในยุคนี้คือ เตฮัน เดลินิวส์ (Taehan Daily News) ซึ่งพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษและเกาหลีตั้งแต่ ค.ศ. 1905 เป็นต้นมา หนังสือพิมพ์ฉบับนี้เป็นที่จึ่งเกลียดชังของญี่ปุ่นมาก เพราะนอกจากจะเน้นชาตินิยมแล้วยังทำตัวขัดขวางการกระทำต่างๆของญี่ปุ่นในเกาหลีแล้ว ยังเป็นที่ชื่นชอบของชาวเกาหลีอีกด้วย ในที่สุดญี่ปุ่นจึงตัดสินใจใช้มาตรการเด็ดขาดสังเวยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ซึ่งเป็นชาวอังกฤษออกจากเกาหลี ต่อมาไม่นานได้สั่งปิดหนังสือพิมพ์ฉบับนี้และหนังสือพิมพ์อื่นๆที่กล้าแสดงออกในรูปแบบต่างๆว่าไม่เห็นด้วยกับการใช้กำลังยึดครองของญี่ปุ่น นอกจากนี้ฮิโรมูมิยังได้ออกคำสั่งจับกุมผู้นำสมาคม และยุบเลิกสมาคมต่างๆ เป็นขวากหนามของคน

ปัญญาชนและผู้รักชาติส่วนที่เหลือจากการถูกจับกุมและไม่ได้หลบหนีลี้ภัยไปนอกประเทศหันมาใช้ในการศึกษาและวัฒนธรรมรูปแบบต่างๆเพื่อส่งเสริมและรักษาเอกลักษณ์ของชาติมาทดแทนวิธีการต่อสู้แบบอื่น ซึ่งถูกญี่ปุ่นปราบปรามอย่างเด็ดขาด เป็นผลทำให้จำนวนโรงเรียนราษฎร์ในสมัยนั้นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือใน ค.ศ.1910 มีโรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนอย่างเปิดเผยทั่วประเทศ ประมาณ 3,000 โรงเรียน ทั้งนี้ไม่รวมถึงโรงเรียนเถื่อนที่ลักลอบเปิดสอนเป็นกลุ่มเล็กๆตามบ้านเรือนในเขตชนบท ซึ่งคาดว่าจะต้องมีอีกเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามญี่ปุ่นก็รู้ทันความคิดของชาวเกาหลีที่หันมาสร้างโรงเรียนเพื่อขัดขวางการยึดครองและกลืนชาติของตน ญี่ปุ่นจึงได้ออกพระราชบัญญัติการศึกษา มาสกัดกั้นการเคลื่อนไหวดังกล่าว โดยบังคับให้โรงเรียนรัฐบาลทั่วราชอาณาจักรต้องใช้ครูชาวญี่ปุ่นเป็นผู้สอน ส่วนโรงเรียนราษฎร์ที่ตั้งขึ้นก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้จะถูกควบคุมเข้มงวดขึ้น โดยโรงเรียนทุกแห่งจะต้องมาจดทะเบียนกับทางราชการ ถ้าหากโรงเรียนใดฝ่าฝืนกฎหมายและไม่ยอมปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับการศึกษา จะต้องถูกลงโทษอย่างหนักด้วยการปิดโรงเรียนและครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนเหล่านั้นก็มีความผิดถึงขั้นจำคุกเอกชนจะสร้างโรงเรียนขึ้นตามอำเภอใจโดยไม่ขออนุญาตทางการก่อนไม่ได้ ซึ่งผิดกับอดีตก่อนหน้านั้นใครมีเงินและต้องการเปิดโรงเรียนใหญ่เล็กขนาดใดก็ยอมทำได้โดยอิสระ ขณะเดียวกันการที่ญี่ปุ่นออกกฎหมายมาควบคุมการศึกษาครั้งนี้ นอกจากจะมีเจตนาควบคุมการต่อสู้ดิ้นรนทางภูมิปัญญาของชาวเกาหลีแล้ว ญี่ปุ่นยังใช้เป็นมาตรการทางอ้อมควบคุมการเคลื่อนไหวของพวกมิชชันนารีอเมริกัน และพวกสอนศาสนาชาวตะวันตกอื่นๆอีกด้วย เพราะพวกนี้กำลังมีบทบาทอย่างมากในการเผยแพร่วิธีการศึกษาแบบใหม่ ซึ่งเป็นอันตรายต่อนโยบายอาณานิคมของตนในเกาหลี และยิ่งนานวันมากเข้าพวกมิชชันนารีเหล่านี้ก็กลายเป็นองค์กรสำคัญในการพัฒนาภูมิปัญญาและวิทยาการใหม่ๆให้กับชาวพื้นเมือง ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อญี่ปุ่นที่ต้องการให้เกาหลีติดอยู่ในอิทธิพลของความล่าช้า เพื่อสะดวกในการปกครองตั้งดวงผลประโยชน์กลับเมืองแม่ของตน

ผลของการยึดครองของญี่ปุ่นภายใต้อำนาจเผด็จการของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อิโต อิโรบุมิ ทำให้ชาวเกาหลีที่ปฏิเสธทุกอย่างจากชาวต่างด้าวและยังคงหลงใหลอยู่ในความเชื่อแบบตงฮักก็ได้พัฒนาและฟื้นฟูความเชื่อของพวกเขาโดยเปลี่ยนชื่อเรียกลัทธินี้ใหม่ว่าลัทธินินโดกโย (Ch'onondogyo) ซึ่งแปลตามตัวว่าลัทธิต่างวิถีสวรรค์ โดยทำการเผยแพร่ความคิดและวิธีการต่อสู้ที่เจาะจงโจมตีญี่ปุ่นโดยเฉพาะอย่างลับๆ ตลอดมา เช่น การสร้างโรงเรียนเถื่อนสอนเยาวชนให้ชิงชังชาวญี่ปุ่นและออกหนังสือพิมพ์ชื่อมันเซโบ (Mansebo News) ถึงแม้ญี่ปุ่นจะพยายามหาทางทำลายอิทธิพลของพวกนี้ให้หมดไป แต่พอมาถึง ค.ศ.1910 ก็ยังมีผู้นิยมลัทธินี้ไม่น้อยกว่า 10,000 คน การปกครองแบบกดขี่ของอิโรบุมิที่ยังนานวันเข้าก็ยิ่งทวีความโกรธแค้นให้ชาวเกาหลีมากขึ้น จนกระทั่งบางครั้งชาวเกาหลีกล้าใช้วิธีรุนแรงอย่างเปิดเผยบุกเข้าไปฆ่าและทำลายทรัพย์สินของนักธุรกิจญี่ปุ่นตามเมืองใหญ่ๆ โดยไม่เกรงกลัวต่ออันตรายที่กำลังทหารและตำรวจญี่ปุ่นจะจับตอบโต้ ขณะเดียวกัน การเคลื่อนไหวของชาวเกาหลีนอกประเทศก็เป็นที่ไปอย่างรุนแรงประสานงานกับองค์การใต้ดินต่างๆ ในเมืองแม่ของตน เช่น ใน ค.ศ.1908 ชาวเกาหลีสองคนในนครซานฟรานซิสโกคือ จอนเมียงอุน (Chon Myong-un) และจาง อินฮวัน (Chung In-hwan) ก็ได้บุกยิงนายดี.ดับบลิว.สตีเวนส์ (D.W.Stevens) เนื่องจากชาวอเมริกันผู้เป็นมันสมองสำคัญ ในการคิดสูตรปกครองเกาหลีแบบมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์และช่วยวางแผนกำหนดนโยบายสำคัญอื่นๆ ให้ญี่ปุ่นนำไปใช้ในเกาหลีอย่างได้ผล ถัดจากนั้นไม่นานในวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ.1909 อัน จุงกุน (An Chung-gun) ก็สามารถลอบสังหารอิโรบุมิถึงแก่กรรมที่สถานีรถไฟฮาร์บิน (Harbin) ในแมนจูเรีย และในเวลาไล่เลี่ยกันหลังจากนั้นไม่นานชาวเกาหลีอีกคนหนึ่งชื่ออี เจมยอง (Yi Chae-myong) ก็ได้บุกเข้าไปทำร้ายนายกรัฐมนตรีอิวังยองได้รับบาดเจ็บสาหัส

ขณะเดียวกันการต่อต้านญี่ปุ่นก็แผ่ขยายออกไปทั่วประเทศและกินเวลายืดเยื้อเรื่อยมา ส่วนกองทัพญี่ปุ่นก็ได้ใช้มาตรการรุนแรงปราบปรามชาวเกาหลีอย่างโหดร้ายทารุณ ไม่ว่าบุคคลใดที่สนับสนุนพวกกองโจรเกาหลีซึ่งมักลอบซุ่มโจมตีญี่ปุ่นให้ได้รับความเสียหายอยู่เนืองๆ หรือมีส่วนรู้เห็นเป็นใจกับฝ่ายกองโจร หรือไม่เคยให้การสนับสนุนฝ่ายกองโจร แต่ปิดบังซ่อนเร้นไม่แจ้งให้ทางราชการทราบ ถ้าหากญี่ปุ่นจับตัวได้จะถูกยิงทิ้งทันที ฝ่ายกำลังของกองโจรเกาหลีผู้รักชาติเมื่อต้องเผชิญการปราบปรามอย่างหนักในตอนปลายทศวรรษ 1900 จึงต้องอพยพไปซ่อนตัวอยู่ตามดินแดนใกล้เคียง ซึ่งส่วนใหญ่มักจะนิยมไปอยู่ในบริเวณซีโซเตะ อะลิน ในไซบีเรียส่วนที่ติดกับชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกและบริเวณกันโด (Kando) ในมณฑลแมนจูเรียของจีน เนื่องจากพรมแดนทางด้านเหนือส่วนที่ติดต่อกับจีนและไซเวียตนั้น ญี่ปุ่นไม่ค่อยเข้มงวดตรวจตรา นัก ชาวเกาหลีจึงสามารถอพยพหลบหนีออกนอกประเทศได้สะดวกกว่าบริเวณอื่นๆ ชาวเกาหลีอพยพเหล่านี้ได้สร้างสังคมและโรงเรียนสอนภาษาเกาหลีและหนังสือพิมพ์รายวันของตัวเอง พร้อมกันนั้นก็จัดตั้งกองทัพเกาหลีขึ้นเพื่อรวมชายฉกรรจ์มาโจมตีทหารของญี่ปุ่นในประเทศเกาหลีและแมนจูเรีย ด้วยเหตุนี้เองญี่ปุ่นต้องจัดตั้งหน่วยรบพิเศษขึ้นมาเพื่อปราบปรามทำลายกองทัพลี้ภัยเกาหลีโดยเฉพาะ

ส่วนพวกปัญญาชนและผู้ที่มีฐานะดีพอที่จะลี้ภัยไปให้ไกลกว่านั้น มักจะนิยมอพยพไปเกาะฮาวายและแถบมลรัฐชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐอเมริกา ในแต่ละแห่งที่ชาวเกาหลีอพยพไปอยู่ก็จะยังคงรักษาเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น การออกหนังสือพิมพ์รายวันภาษาเกาหลี การเปิดโรงเรียนสอนบุตรหลานและสมาคมกึ่งชาติต่างๆ เช่น ในนครซานฟรานซิสโกก็มีสมาคม Combined Society ใน ค.ศ.1908 ชาวเกาหลีทุกกลุ่มในสหรัฐอเมริกาที่รวมตัวกันอยู่ภายใต้องค์กรทางการเมืองเดียวกันที่ใช้ชื่อว่า New People's Society มีผู้นำคนสำคัญคือ ปัก ยองมิน (Pak Yong-min) และซังรี คำขวัญของสมาคมแห่งนี้คือ ต่อสู้เพื่อกู้เอกราชบ้านเมืองนอน ยกกระตือรือร้นการศึกษาและธุรกิจ อุทิศตนเพื่อสร้างเสรีภาพและความเสมอภาค และส่งเสริมเกียรติคุณของชาวเกาหลีเพื่อนร่วมชาติให้สูงส่ง หลังจากนั้นองค์กรแห่งนี้ก็ได้ตั้งสาขาของตนในนครใหญ่ของสหรัฐอเมริกาที่มีชาวเกาหลี เมืองเซี่ยงไฮ้ เมืองฮาร์บิน และเมืองวลาดิวอสต็อก ต่อมาใน ค.ศ.1909 ปัก ยองมิน และผู้นำคนอื่นๆก็ได้ร่วมมือกันจัดตั้งโรงเรียนเยาวชนทหาร (Korean Youth Army School) ที่ฟาร์มกินิ (Kini Farm) ในมลรัฐเนบราสกา (Nebraska) เพื่อฝึกฝนและสร้างนักรบเกาหลีกลับมากู้เอกราชในเมืองแม่ของตน<sup>7</sup>

#### มาตรการต่างๆของญี่ปุ่นในช่วงการปกครองของนายพลเตระอุชิ มาซาตาเกะ

หลังจากที่นายอิโตะ อิโรบูมิ เสียชีวิต รัฐบาลญี่ปุ่นได้ส่งนายพลเตระอุชิ มาซาตาเกะ เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในเกาหลี และได้แต่งตั้งให้ยามากาตะ อิซาบуро (Yamagata Isaburo) อดีตรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคม เป็นผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการปกครองเกาหลีอีกคนหนึ่ง เมื่อบุคคลทั้งสองเดินทางมาถึงเซอูลแล้ว มาซาตาเกะก็ได้เปิดเจรจากับนายกรัฐมนตรีวังของ ยีนข้อเสนอให้ยินยอมยกประเทศชาติของตนเองผนวกเข้าเป็นประเทศเดียวกับญี่ปุ่น เมื่อยีนของยอมรับข้อเสนอของญี่ปุ่นแล้ว มาซาตาเกะจึงไม่รอช้าฉวยโอกาสรวบรัดจัดทำพิธีลงนามสนธิสัญญาผนวกประเทศเกาหลีเข้าเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิญี่ปุ่น ในวันที่ 22 สิงหาคม ค.ศ.1910 ท่ามกลางเสียงสาปแช่งของชาวเกาหลี สนธิสัญญาข้อตกลงต่างๆทั้งหมด ซึ่งเกาหลีเคยทำไว้กับประเทศอื่นกลายเป็น โหมฆะ แต่สนธิสัญญาทุกฉบับที่ญี่ปุ่นทำไว้กับนานาประเทศมีผลบังคับใช้กับเกาหลีด้วย รัฐบาลผู้สำเร็จราชการทั่วไปจะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานปกครองคาบสมุทรเกาหลีทั้งหมด ในฐานะหน่วยงานปกครองย่อยของรัฐบาลกลางที่กรุงโตเกียว ด้วยเหตุนี้ญี่ปุ่นได้เริ่มต้นปกครองเกาหลีในฐานะแคว้นหนึ่งของตน

รัฐบาลญี่ปุ่นได้แบ่งหน่วยงานบริหารและปกครองอาณานิคมแห่งนี้ออกเป็น 5 กระทรวง คือ กระทรวงกิจการทั่วไป กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม และกระทรวงยุติธรรม โอนกิจการตำรวจและอำนาจการปกครองในแต่ละมณฑลมาอยู่ใต้อำนาจของตนพร้อมกันนั้นก็นำสารวัตรทหารมาทำหน้าที่ช่วยเหลือตำรวจญี่ปุ่น ตั้งสถานีตำรวจและสารวัตรทหารใน

<sup>7</sup> ภูวดล ทรงประเสริฐ, ประวัติศาสตร์เกาหลีสมัยใหม่, 75.

พื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ หน้าที่ของสารวัตรทหารและตำรวจญี่ปุ่นเหล่านี้ ไม่ใช่จะทำงานทั่วไปเช่นการรักษาความสงบหรือปราบปรามการเคลื่อนไหวของพวกภูษาคีเกาหลีกุ่มต่างๆเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่คุ้มกันการก่อสร้างถนน เส้นทางรถไฟ การทำป่าไม้ กิจการไปรษณีย์โทรเลข การบังคับให้ชาวเกาหลีเสียภาษี และแม้แต่การบังคับญี่ปุ่นให้ชาวเกาหลีเรียนรู้ภาษาของตนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายกลืนวัฒนธรรม (Cultural Assimilation) ระยะยาวอีกด้วย แม้ว่าญี่ปุ่นจะต้องสิ้นเปลืองงบประมาณมากขึ้นจากการขยายองค์กรควบคุมชาวพื้นเมือง ญี่ปุ่นก็จำเป็นต้องทำเพราะมีความหมายต่อการยึดครองอาณานิคมแห่งนี้มาก ขณะเดียวกันเมื่อญี่ปุ่นเพิ่มกำลังในเกาหลีมากขึ้น อัตราการสูญเสียของชาวเกาหลีก็ย่อมเพิ่มขึ้น ซึ่งจะพิจารณาได้จากสถิติที่ญี่ปุ่นเปิดเผยในเวลาต่อมาคือในช่วง ค.ศ.1907-1911 กบฏชาวเกาหลีถูกฆ่าตาย 17,697 คน บาดเจ็บทุพพลภาพ 3,706 คน ถูกจับกุมคุมขัง 1,994 คน ยึดอาวุธปืนได้ 7,834 กระบอก และยึดอาวุธของมีคมได้ 436 ชิ้น จึงเห็นได้ว่าการเพิ่มกำลังสารวัตรทหารและตำรวจญี่ปุ่นคุ้มค่าพอต่อการลงทุน เพราะเมื่อสามารถทำลายศัตรูได้มากขึ้น อัตราการเสียชีวิตและการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของชาวญี่ปุ่นในเกาหลีก็ย่อมลดลงกว่าเดิม

นอกจากการใช้มาตรการดังกล่าวแล้ว ญี่ปุ่นยังได้ประกาศใช้กฎหมายเพื่อสกัดกั้นการเคลื่อนไหวของพวกภูษาคีเกาหลีกี่หลายลักษณะ เช่น กฎหมายควบคุมการประชุม (Assembly Control Act) ค.ศ.1910 และกฎหมายควบคุมอาวุธปืนและวัตถุระเบิด (The Guns and Ammunition Control Act) ค.ศ.1912 การใช้นโยบายแบ่งแยกและปกครองโดยสั่งปิดหนังสือพิมพ์ของพวกภูษาคีเกาหลีสองหมื่นเล่ม ให้ทุนสมุณรับใช้ชาวเกาหลีออกหนังสือพิมพ์ใหม่ขึ้นมา ปราบปรามยกเลิกสมาคมชาวเกาหลีทุกแห่งที่ขัดขวางการยึดครองของตนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ยุบเลิกกิจการทางสังคมที่เน้นหนักถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเกาหลีที่เคยมีมาแต่เดิมลงหมดสิ้น ใช้กำลังทหารจำนวนมากขับไล่ปราบปรามกองทัพภูษาคีเกาหลีดั้งเดิมทหารประจำการ นอกจากนั้นญี่ปุ่นยังพยายามเอาชนะพวกข้าราชการ ปราชญ์ลัทธิขงจื้อ และพวกปัญญาชนสมัยใหม่ เพื่อให้คนกลุ่มนี้หันมาสนับสนุนการยึดครองของตน แม้กระทั่งวิธีการตัดสินบน ญี่ปุ่นก็นำมาใช้ เช่น การให้ยศถาบรรดาศักดิ์ตำแหน่งขุนนาง การให้บำนาญเพิ่มขึ้นแก่ข้าราชการที่ปลดเกษียณอายุราชการ การอนุญาตต่ออายุราชการ (Age Grant) ให้กลุ่มนักปราชญ์ลัทธิขงจื้อ ทำให้ข้าราชการและปราชญ์ขงจื้อยุคนั้นได้รับตำแหน่งเป็นขุนนางถึง 76 คน และกว่า 9,000 คน ได้รับบำนาญและของกำนัลชนิดต่างๆจากญี่ปุ่นพร้อมกันนั้นญี่ปุ่นซึ่งรู้ว่าบุคคลเหล่านี้ให้ความสำคัญต่อฐานะทางสังคมและจารีตของตัวเอง ล้วนเป็นบุคคลที่แยกไม่ออกว่าสิ่งใดเป็นชาติ สิ่งใดเป็นลัทธิขงจื้อกันแน่ ญี่ปุ่นจึงจับจุดดังกล่าวมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการยึดครอง โดยการเสแสร้งเอาอกเอาใจพวกนี้ว่าตนเองก็เคารพนับถือลัทธิขงจื้อไม่น้อยกว่าชาวเกาหลี และยังคงรำลึกเสมอว่าลัทธิขงจื้อเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันรักษาไว้ให้มั่นคงตลอดไป ญี่ปุ่นจึงส่งเสริมให้มีการรื้อฟื้น โรงเรียนฝึกหัดข้าราชการแบบขงจื้อ ซึ่งเรียกว่า ซองกุนกวัน (Songgyun-gwan) ขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง โดยให้ใช้ชื่อใหม่ว่า โรงเรียนสอนศิลปวิทยาของจีน (School of Chinese Classics) และยังอนุญาตให้พวกนับถือลัทธิและทำพิธีเคารพบูชาขงจื้อในฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วงได้เหมือนอดีตก่อน



หน้าที่จะถูกส่งยกเลิกไปในสมัยของอิตอ ฮิโรบูมิ โรงเรียนสอนลัทธิขงจื้อตามหมู่บ้านในชนบทซึ่งเรียกว่าฮิอังโกโย (Hyamggyo) ได้รับอนุญาตอีกครั้งให้เปิดสอนได้ยกเว้นแต่โรงเรียนตามชนบท เรียกว่า โซดาง (Sodang) ซึ่งเป็นโรงเรียนอนุบาล รับผิดชอบเยาวชนผู้ฝึกฝนจารีตประเพณีแบบขงจื้อไม่ได้รับอนุญาตให้ตั้งขึ้นมาใหม่ เพราะญี่ปุ่นมีเป้าหมายระยะยาวบังคับให้เด็กเกาหลีเรียนรู้ภาษาและลักษณะของคนตั้งแต่ชั้นพื้นฐานเลยทีเดียว

เนื่องจากการครอบงำทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งไม่น้อยกว่าจุดประสงค์ทางการเมืองหรือทางทหาร ดังนั้นเมื่อญี่ปุ่นสามารถยึดครองเกาหลี ญี่ปุ่นจึงแปรสภาพเกาหลีให้กลายเป็นฐานทางเศรษฐกิจแก่ประเทศของตน นอกจากนั้นยังคิดค้นวิธีการสำรวจที่ดินขึ้นมาบังคับใช้ทั่วเกาหลี โดยมีจุดประสงค์เพื่อถือโง่งที่ดินของชาวเกาหลี ด้วยการอ้างถึงความจำเป็นที่จะต้องวางระบบการถือครองที่ดินให้ทันสมัย เพื่อสะดวกต่อการกำหนดนโยบายพัฒนาที่ดินและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร แต่ในขณะเดียวกันญี่ปุ่นก็ตระหนักดีว่าชาวเกาหลีไม่เคยมีประสบการณ์เรื่องสำรวจที่ดินมาก่อนเลย ดังนั้นเมื่อญี่ปุ่นกำหนดใช้มาตรการนี้อย่างกะทันหัน และไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรชาวเกาหลีทราบอย่างทั่วถึงได้ ผลลัพธ์ที่ติดตามมาคือเกษตรกรหรือชาวนาเกาหลีจำนวนมากตกการสำรวจที่ดินจากการเพราะไม่ได้ไปรายงานตัวต่อทางการในระยะเวลาที่กำหนด ที่ดินของบุคคลเหล่านี้จึงกลายเป็นที่สาธารณะและถูกรัฐบาลยึดไป หลังจากนั้นทางการก็จะประกาศให้ที่ดินเหล่านั้นเป็นที่ดินของโครงการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ทางการจึงกลายเป็นเจ้าของที่ดินรายใหญ่ซึ่งเป็นที่ดินทำกินมาก่อนแล้วถึง ๒๐ แปลงใหญ่ ทั้งนี้ไม่รวมถึงที่ดินของบริษัท มาตรการสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ญี่ปุ่นนำมาใช้โง่งที่ดินคือการยึดที่ดินผู้ที่ไม่สามารถมาชำระภาษีให้ทางการได้ทันตามกำหนด โดยญี่ปุ่นใช้เวลาจำกัดน้อยกว่าและยังไม่ยอมประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรทั่วไปทราบอย่างทั่วถึง เป็นผลทำให้ใน ค.ศ.1912 ชาวนาเกาหลีถูกทางการยึดที่ดินถึง 100 ราย ใน ค.ศ.1914 เพิ่มขึ้นเป็น 13,000 ราย และหลังจากนั้นทุกๆปี ชาวนาเกาหลีถูกญี่ปุ่นโง่งที่ดินด้วยวิธีนี้เฉลี่ยแล้วปีละไม่ต่ำกว่า 6,000 ราย วิธีการอีกอย่างหนึ่งซึ่งญี่ปุ่นเข้มงวดมากในระบายนั้น คือการบังคับให้ราษฎรชาวเกาหลีต้องจ่ายภาษีเป็นเงินตราทั่วไป โดยไม่มีการยินยอมผ่อนผันให้ไม่ว่ากรณีใดๆ ชาวนาจึงไม่สามารถที่จะจ่ายภาษีในรูปของผลผลิตได้เหมือนอดีต ทั้งนี้เพราะญี่ปุ่นต้องการจะให้ปริมาณเงินหมุนเวียนในท้องตลาดสูงขึ้น มีผลทำให้เศรษฐกิจการเงินสะพัดและทำให้สินค้าขาเข้าที่ส่งมาจากประเทศของตนขายได้ง่ายขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามสำหรับชาวนาเกาหลีกลับต้องเป็นเหยื่อของระบบเศรษฐกิจแบบเงินตรา (Money Economy) ดังกล่าว เพราะชาวนาเกาหลีไม่เคยมีประสบการณ์ด้านเศรษฐกิจเงินตรา ทำให้ชาวนาหลงอุปายพ้อค่าชาวญี่ปุ่นเพราะรีบทำสัญญาขายข้าวล่วงหน้าก่อนฤดูเพาะปลูก นำเงินตรามาใช้หมุนเวียนและเก็บไว้เสียภาษีล่วงหน้า วิธีการแบบนี้จึงทำให้ชาวนาถูกโง่งด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น อัตราดอกเบี้ยที่ไม่เป็นธรรม พืชผลถูกกดราคาอย่างหนัก ขณะที่สินค้าที่จำเป็นอื่นๆของเกษตรกร ซึ่งพ้อค่าญี่ปุ่นนำไปขายให้ชาวนากลับมีราคาสูงขึ้นกว่าราคาปกติ สภาพหนี้สินของชาวนาจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น ขณะเดียวกันวิธีการดังกล่าวยังเป็นสาเหตุสำคัญต่อการขาดแคลนข้าวบริโภคภายในเกาหลีอีกด้วย แม้ชาว

เกาหลีส่วนใหญ่จะเรียกร้องให้ทางการระงับส่งข้าวออกนอกประเทศชั่วคราวหรือลดปริมาณส่งข้าวลงบ้างบางส่วน ก็ไม่สามารถทำได้เพราะชาวเกาหลีขายข้าวให้พ่อค้าญี่ปุ่นหมดแล้วตั้งแต่ยังไม่ได้เริ่มทำการเพาะปลูกในฤดูทำนาของแต่ละปี สาเหตุเหล่านี้ในที่สุดชาวเกาหลีส่วนใหญ่จึงต้องแปรสภาพตัวเองกลายเป็นผู้เช่าที่ทำกินจากเจ้าของชาวญี่ปุ่นไปโดยปริยาย และถ้าหากไม่สามารถถอนภาวะการณ์กีดกันจากการหรือเอกชนเจ้าของที่ดินชาวญี่ปุ่นได้ ชาวเกาหลีก็จำเป็นต้องอพยพออกนอกประเทศไปแสวงหาที่ทำกินใหม่ในดินแดนชายฝั่งแปซิฟิกของโซเวียตหรือในแมนจูเรียของจีน

วิธีการครอบงำทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นซึ่งนิยมใช้ในช่วงนี้ประเภทหนึ่งคือการผูกขาดธุรกิจการค้าและการลงทุนต่างๆในเกาหลี โดยการแก้ไขหรือประกาศใช้กฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกิจการเหล่านี้ขึ้นมาใหม่ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ก็จะตีความกฎหมายแต่ละฉบับให้สอดคล้องกับความประสงค์ของชาวญี่ปุ่นที่จะมาลงทุนในเกาหลี ขณะเดียวกันก็หน่วงเหนี่ยวและทำให้ชาวเกาหลีได้รับความลำบากมากขึ้นในการที่จะประกอบกิจการ นอกจากนั้นในต้น ค.ศ.1911 ยังได้ประกาศใช้กฎหมายฉบับหนึ่ง ซึ่งให้อำนาจทางการสามารถสั่งปิดธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม หรือกิจการใดๆของบริษัทเอกชนได้ถ้าหากทางการพิจารณาเห็นว่าจะเป็นอันตรายต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมหรือเป็นอันตรายต่อธุรกิจที่ทางการอนุญาตให้บริษัทอื่นประกอบกิจการมาก่อนหน้านั้นแล้ว ซึ่งก็หมายความว่าญี่ปุ่นสามารถนำกฎหมายดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือล้มเลิกกิจการธุรกิจของบริษัทชาวเกาหลี แล้วนำกิจการนั้นมาดำเนินการเอง กฎหมายฉบับนี้จึงทำให้ชาวญี่ปุ่นได้รับผลกำไรมหาศาลและทำลายธุรกิจของชาวพื้นเมืองให้หมดไปได้อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันก็ได้อนุญาตให้ธนาคารต่างๆของญี่ปุ่นเปิดสาขาดำเนินงานธุรกิจได้ทั่วเกาหลี ยังผลทำให้นักธุรกิจญี่ปุ่นสามารถนำเงินมาใช้หมุนเวียนทำธุรกิจได้คล่องตัวขึ้น นอกจากนั้นญี่ปุ่นยังได้จัดตั้งบริษัทอุตสาหกรรมป่าไม้ของตัวเองขึ้นมาทำการผูกขาดแหล่งป่าไม้ที่สำคัญที่สุดของประเทศเกาหลีซึ่งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำยาลูและแม่น้ำตูเหมิน (Tumen) ขณะเดียวกันยังได้ให้คนของตนเข้ามาผูกขาดทำการประมงแถบน่านน้ำชายฝั่งเกาหลี ซึ่งเป็นบริเวณที่มีปลาชุกชุมแห่งหนึ่งของโลก

ส่วนกิจการทางด้านการศึกษาและศาสนา โดยในตอนแรกนั้นญี่ปุ่นพยายามแสดงท่าทีว่าต้องการจะพัฒนาการศึกษาแผนใหม่ของเกาหลีอย่างจริงจัง จนเป็นผลทำให้ใน ค.ศ.1916 มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาถึง 447 แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมและอาชีวะ 74 แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมชั้นสูง 3 แห่ง และวิทยาลัยการศึกษาระดับสูง 4 แห่ง แต่วิทยาลัยการศึกษาระดับสูงซึ่งจัดตั้งขึ้นครั้งแรกในประเทศเกาหลีนั้น ก็ให้สิทธิที่นักเรียนเกาหลีเพียงร้อยละสี่สิบของจำนวนนักเรียนแต่ละปีที่วิทยาลัยแต่ละแห่งจะรับได้เท่านั้น ที่เหลืออีกร้อยละหกสิบสงวนไว้ให้ลูกหลานชาวญี่ปุ่นในเกาหลีโดยเฉพาะ ในขณะที่แม้ทางการญี่ปุ่นจะช่วยพัฒนาการศึกษาแผนใหม่ในระดับต่างๆมากขึ้น แต่การหยิบยื่นสิ่งดังกล่าวให้ชาวเกาหลี ถ้าหากเปรียบเทียบกับขนาดของพลเมืองเจ้าของดินแดนและเปรียบเทียบกับสถาบันการศึกษาของชาวญี่ปุ่นในเกาหลีแล้ว จะมีสัดส่วนตรงข้ามกับสภาพความเป็นจริงอย่างลิบลับ ดังนั้นชาวเกาหลีจึงมีโอกาสน้อยมาก

ทางการศึกษา ซึ่งผิดกับชาวญี่ปุ่นจำนวนเพียงเล็กน้อย แต่รัฐบาลได้จัดหน่วยงานพิเศษรับผิดชอบอย่างเต็มที่ต่อเยาวชนญี่ปุ่น โดยผู้ปกครองชาวญี่ปุ่นในแต่ละแห่งยังจัดตั้งสมาคมโรงเรียนต่างๆขึ้นมาช่วยสนับสนุนรัฐบาลอีกทางหนึ่งด้วย ด้วยวิธีการดังกล่าวจึงทำให้ใน ค.ศ.1919 มีโรงเรียนญี่ปุ่นระดับต่างๆทั้งหมดถึง 379 แห่ง ให้โอกาสการศึกษาแก่เยาวชนชาวเกาหลีได้เพียง 42,767 คน ส่วนโรงเรียนราษฎรของพวกมิชชันนารีทั้งหมด 33 แห่ง ก็รับนักเรียนเกาหลีได้เพียง 4,521 คน การกดขี่และความไม่เป็นธรรมทางการศึกษาข้างต้นยังอาจจะมองเห็นได้ไม่ชัดเจนนัก แต่ถ้าหากเปรียบเทียบอัตราประชากรของประชาชาติทั้งสองในเกาหลีขณะนั้นแล้ว ก็ย่อมชี้ขาดได้ว่าญี่ปุ่นกดขี่การศึกษาของชาวพื้นเมืองอย่างรุนแรง เพราะใน ค.ศ.1919 มีชาวญี่ปุ่นทั้งหมดในเกาหลีเพียง 336,812 คน ขณะที่ประชากรทั้งหมดของเจ้าของประเทศมีประมาณ 20 ล้านคน

ขณะเดียวกันญี่ปุ่นตระหนักดีว่าวัดในพุทธศาสนานอกจากจะมีฐานะร่ำรวยแล้ว พระภิกษุสงฆ์ยังทำตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อการยึดครองของตนตลอดมา ดังนั้นใน ค.ศ.1911 ญี่ปุ่นจึงได้ประกาศใช้กฎหมายอาราม (Temple Act) ขึ้นมา เพื่อโอนทรัพย์สินความร่ำรวยของวัดแต่ละแห่งมาเป็นของรัฐ ส่วนทรัพย์สินบางอย่างของวัดที่เหลือก็ห้ามไม่ให้มีการจำหน่ายโอนก่อนที่จะได้รับอนุญาตจากรัฐบาล ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันไม่ให้วัดแต่ละแห่งมีฐานะเศรษฐกิจดีเกินไป จนกลายเป็นศูนย์กลางการต่อต้านญี่ปุ่นเหมือนที่ผ่านมา ขณะเดียวกันญี่ปุ่นยังคงปราบปรามพวกนิยมลัทธิซงฮักปุกจูรูป (Ch'on-do-gyo) อย่างหนัก พร้อมๆไปกับการจับกุมปราบปรามไม่ให้พวกมิชชันนารีและสถาบันทางสังคมของพวกนี้ทำการเผยแพร่ความคิดแบบเสรีนิยมอีกต่อไป ลักษณะการเคลื่อนไหวขององค์การทางศาสนาในยุคนี้ จึงอยู่ในสภาพสิ้นหวังและไม่อาจปฏิบัติภารกิจทางศาสนาได้คล่องตัวเหมือนอดีต

### การเคลื่อนไหวของประชาชนช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1

ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ผู้นำการต่อสู้ชาวเกาหลีกลุ่มต่างๆ เช่น นายซึงมันริซึ่งอยู่ในอเมริกา ก็ได้เตรียมพรรคพวกประสานงานกับกลุ่มเกาหลีโพ้นทะเลต่างๆเพื่อเรียกร้องขอความเห็นใจจากมหาอำนาจพร้อมๆกัน และจากการประชุมสันติภาพที่กรุงปารีส<sup>8</sup> ประชาชนาธิบดีวิลสันได้ประกาศในที่ประชุมว่าสนธิสัญญาสันติภาพใดๆที่จะทำขึ้นหลังสงครามสงบ จะต้องยึดถือหลักสี่ประการของสหรัฐอเมริกาเป็นพื้นฐานสำคัญ สำหรับหลักสี่ประการซึ่งประชาชนาธิบดีวิลสันเสนอขึ้นมามีสาระสำคัญคือ การเน้นหนักในหลักการของเสรีภาพในท้องทะเล การยกเลิกมาตรการและเครื่องกีดขวางความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การลดอาวุธของชาติต่างๆ การปฏิรูปและการถอนตัวของกำลังทหารต่างด้าวในดินแดนซึ่งเคยถูกยึดครอง การปรับปรุงปัญหาข้อเรียกร้องของอาณานิคมต่างๆอย่างยุติธรรมโดยให้ประชาชาติเจ้าของดินแดนตัดสินใจ

<sup>8</sup> เป็นการประชุมของฝ่ายสัมพันธมิตรผู้ชนะสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง เพื่อตั้งเงื่อนไขสันติภาพแก่ฝ่ายมหาอำนาจกลาง ผู้แพ้หลังการสงบศึกเมื่อ ค.ศ. 1918 การประชุมมีขึ้นในกรุงปารีส ใน ค.ศ. 1919 และมีนักการทูตจากประเทศและชาติกว่า 32 ประเทศเข้าร่วม

ด้วยตนเองเพื่อเป็นอิสระ และจะไม่ยินยอมให้ประชาชาติใดถูกยึดครองอีกต่อไป ถ้าเจ้าของดินแดนไม่ยินยอม จะต้องให้มีการปกครองด้วยตนเองของประชาชาติในออสเตรียและฮังการี การสถาปนาเอกราชของประเทศโปแลนด์ การสถาปนาประชาคมและองค์กรหลักของนานาประเทศขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่รับรองและค้ำประกันเอกราชทางการเมืองและบูรณะภาพแห่งดินแดนให้กับประเทศน้อยใหญ่ทั่วโลก ทำให้ชาวเกาหลียิ่งเพิ่มความมั่นใจและคิดว่ามหาอำนาจคงจะช่วยเหลือชะตากรรมของพวกตนอย่างแน่นอน เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมาชาวเกาหลีทั้งในและนอกประเทศได้ดิ้นรนต่อสู้ทุกรูปแบบเพื่อปฏิเสธการยึดครองของญี่ปุ่น และชี้ให้ชาวโลกเห็นว่าตนเองต้องการความเป็นไทตลอดมา และเพื่อที่จะย้าให้ชาวโลกและมหาอำนาจต่างๆ เห็นว่าชาวเกาหลีต้องการจะกำหนดโชคชะตาของตนเองเช่นเดียวกับประชาชาติที่อ่อนแออื่นๆ ในยุโรป เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1919 นักศึกษาเกาหลีประมาณ 600 คน ไปชุมนุมรวมตัวกันหน้าสมาคมวาย.เอ็ม.ซี.เอ.เกาหลีสาขาโตเกียว เรียกร้องให้รัฐบาลญี่ปุ่นหยุดยั้งการดำเนินนโยบายจักรวรรดินิยมของตนและมอบเอกราชกลับคืนให้แก่ชาวเกาหลี แม้ว่าการเคลื่อนไหวของนักศึกษาเกาหลีในญี่ปุ่นครั้งนั้นจะไม่ก่อให้เกิดผลใดๆ ในทางปฏิบัติ เพราะถูกตำรวจญี่ปุ่นปราบปรามได้ในเวลาอันรวดเร็ว แต่การเคลื่อนไหวนี้ก็กลายเป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญที่ผลักดันให้เพื่อนร่วมชาติในเมืองแม่ของตนกล้าเคลื่อนไหวมากขึ้น ยังผลทำให้ผู้นำในการเรียกร้องเอกราชกล้าจัดเดินขบวนทั่วประเทศเกาหลีขึ้น ในวันที่ ๓ มีนาคม ซึ่งประจวบเหมาะกับวันพระราชพิธีฝังศพอดีตจักรพรรดิโคโจง แต่การเคลื่อนไหวดังกล่าวญี่ปุ่นก็ทราบระแคะระคายล่วงหน้าเช่นกัน จึงได้วางแผนมาตรการป้องกันเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้นในวันนั้น และได้จับกุมผู้ที่ถูกสงสัยว่ามีแผนชักใยอยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ดังกล่าวที่จะเกิดขึ้น ด้วยเหตุผลนี้เองจึงทำให้ผู้นำชาตินิยมเกาหลีต้องเปลี่ยนแผนการเดิม การชุมนุมเดินขบวนเรียกร้องเอกราชทั่วประเทศจึงเกิดขึ้นจริง ในวันที่ 1 มีนาคม ค.ศ.1919<sup>9</sup>

การเดินขบวนหนึ่งมีนาคม เนื่องจากขึ้นตอนและรายละเอียดของเทคนิค การเดินขบวนครั้งนี้ถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับอย่างมีประสิทธิภาพ การเดินขบวนจึงเริ่มต้นขึ้นอย่างพร้อมเพรียงทุกจุดสำคัญทั่วเกาหลี และสร้างความงุนงงในตอนต้นต่อเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นมาก โดยในตอนบ่ายสองโมงของวันที่ 1 มีนาคม ผู้อาสาลงนามในแถลงการณ์เรียกร้องเอกราชทั้ง 33 คน ได้มาชุมนุมกันที่จัตุรัสเตหวากวัน (Tae-hwagwan) ประชาชนก็รีบไปชุมนุมกันอย่างรวดเร็วที่สวนสาธารณะเจดีย์ (Pagoda Park) ในกรุงเซอูล ในเวลาเดียวกันนั้นประชาชนตามหัวเมืองต่างๆ ก็จะไปชุมนุมกันตามจุดนัดหมายซึ่งได้นัดแนะกันมาแล้วอย่างดี เพราะก่อนหน้านี้ นักศึกษาหนุ่มสาวชาวเกาหลีได้เคลื่อนไหวล่วงหน้าแล้วตามมณฑลต่างๆ โดยร่วมมือกับองค์กรของพวกเขาเช่น โดเกีย พิมพ์ไบปลิวและปลุกระดมชาวบ้าน นอกจากนี้ขบวนการชาตินิยมเกาหลีโพ้นทะเลยังได้ส่งสำเนาประกาศเอกราชไปยังที่ประชุมสันติภาพ ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาและนายกรัฐมนตรียอง

<sup>9</sup> เรื่องเดียวกัน, 99.

ญี่ปุ่นได้รับรู้ถึงสภาพข้อเท็จจริงและความต้องการเอกราชของชาวเกาหลี เมื่อถึงเวลากำหนดชาวเกาหลีที่มาร่วมชุมนุมกันตามจุดต่างๆในประเทศของตน ก็ได้ประกาศเจตนารมณ์ของตนพร้อมกันว่า “เกาหลีมีสิทธิที่จะมีอิสรภาพและเป็นเอกราช เพราะเกาหลีถูกผนวกดินแดนเข้ากับประเทศญี่ปุ่น โดยปราศจากความยุติธรรม และขัดแย้งกับเจตจำนงของประชาชาติแห่งนี้ การกระทำของชาวเกาหลีวันนี้ทำขึ้นทั่วประเทศ ไม่ใช่เกิดขึ้นเฉพาะในกรุงเซอูลเท่านั้น แต่เป็นเจตนารมณ์ร่วมของชาวเกาหลีซึ่งเคลื่อนไหวพร้อมกันทุกหมู่บ้าน การชุมนุมเดินขบวนเรียกร้องเอกราชของตนเองกลับคืนมาครั้งนี้ทำขึ้นอย่างสงบ ไม่มีการวางแผนที่จะใช้อาวุธก่อนการปฏิบัติหรือสร้างสถานการณ์รุนแรงใดๆ ผู้ร่วมลงนามเรียกร้องเอกราชกระทำกรอย่างเปิดเผยไม่ได้ปิดบังซ่อนเร้น และพร้อมที่จะยอมถูกจับกุมลงโทษจากทางการ” พร้อมกันนั้นชาวเกาหลีในดินแดนโพ้นทะเลอื่นๆ เช่นในจีน ไชเปี๋ย และสหรัฐอเมริกาก็ได้เดินขบวนเรียกร้องเอกราชอย่างสงบ ปรากฏการณ์หนึ่งมีนาคมครั้งนั้นญี่ปุ่นตกใจมาก เพราะไม่เคยคิดมาก่อนว่าขบวนการชาตินิยมเกาหลีสามารถปลุกระดมฝูงชนมหาศาลตามจุดต่างๆทั่วประเทศ มาชุมนุมเดินขบวนในนครใหญ่ได้สำเร็จถึงเพียงนั้น หลังจากที่ญี่ปุ่นตั้งตัวติดแล้วก็ได้สั่งให้กองกำลังทหารและตำรวจของตนกวาดล้างฝูงชนทันที โดยวิธีการระดมยิงปืนเข้าใส่ฝูงชนที่ปราศจากอาวุธ การเดินขบวนของชาวเกาหลีแต่ละเมืองจึงได้รับความเสียหายบาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก พวกที่รอดพ้นจากการถูกสังหารและหนีรอดจากการถูกจับกุมก็ได้พากันบุกทำลายสถานที่ราชการ ป้อมทหารและสถานีตำรวจ แต่ญี่ปุ่นก็ตอบโต้ ด้วยการเผาทำลายบ้านเรือนของชาวเกาหลีทดแทน สำหรับการเคลื่อนไหวกครั้งนั้น ประมาณกันว่ามีผู้มาชุมนุมเดินขบวนตามจุดต่างๆทั่วประเทศถึง 1,500 แห่ง และมีประชาชนเข้าร่วมประมาณสองล้านคนเศษ มีผู้ถูกฆ่าตายน้อยกว่า 15,000 คน ถูกจับกุมลงโทษกว่า 46,000 คน บ้านเรือนกว่า 715 หลังคาเรือน โบสถ์วิหารของศาสนาต่างๆกว่า 47 แห่ง และโรงเรียนชาวเกาหลีอีก 2 แห่ง ถูกกองทัพญี่ปุ่นเผาทำลายลงหมดสิ้น

เหตุการณ์ครั้งนั้นนับเป็นครั้งแรกที่ประชาชนทุกเพศทุกวัย และมีความเชื่อแตกต่างกัน แต่มีจุดร่วมเดียวกันคือเอกราชของชาติต่างให้ความร่วมมือกระทำการเคลื่อนไหวทางการเมืองพร้อมเพรียงกัน และแม้ว่าการเรียกร้องเอกราชครั้งนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จ แต่การเคลื่อนไหวดังกล่าวได้ปลุกวิญญาณรักชาติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้สำเร็จ แทนที่ต่างกลุ่มต่างทำการต่อสู้กับศัตรูเหมือนที่เคยผ่านมาในอดีต ดังนั้นการเคลื่อนไหวหนึ่งมีนาคมจึงมีความหมายต่อประวัติศาสตร์เกาหลีมาก เพราะถือว่าการเคลื่อนไหวกครั้งนั้นเป็นจุดเริ่มต้นอย่างแท้จริงของบทบาทลัทธิชาตินิยมสมัยใหม่ แม้ชาวเกาหลีจะประสบความล้มเหลว แต่ในเวลาถัดมาชาวเกาหลีก็ไม่ยอมอยู่หนึ่งเฉยทนอยู่ใต้ภาวะการกดขี่ของชาวต่างชาติอีกต่อไป การเคลื่อนไหวกครั้งนั้นยังเป็นการประจักษ์ของความโหดร้ายที่ญี่ปุ่น ให้ชาวโลกได้ประจักษ์ถึงความจริงและญี่ปุ่นไม่สามารถตบตาชาวโลกได้อีกต่อไปว่า การปกครองอาณานิคมแห่งนี้ของตนตั้งอยู่บนพื้นฐานของเมตตาธรรมและเหตุผลพร้อมกันนั้นชาวโลกก็ได้ประจักษ์ว่า การที่ญี่ปุ่นเคยประณามชาวเกาหลีในอดีตว่า เป็นคนไร้จิตสำนึกทางการเมืองและขาดความสามารถที่จะร่วมมือกันปกครองตนเอง จนกระทั่งญี่ปุ่นทนดูไม่ได้และต้องตัดสินใจเข้ารับภาระปกครองเสียเองนั้น ล้วนเป็นคำพูดไปปดมดเท็จ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งญี่ปุ่น

เรียนรู้จากเหตุการณ์ครั้งนั้นคือข้อเท็จจริงที่ว่าตนเองไม่สามารถปกครองเกาหลีได้ โดยใช้กำลังกดขี่เพียงอย่างเดียวเหมือนอดีตที่เคยผ่านมา เพราะตราบไคยังมีการกดขี่แล้ว การดิ้นรนต่อสู้ทุกรูปแบบก็ต้องเกิดขึ้นอีก ถ้าหากตนเองไม่ใช้ความจริงใจปกครองอาณานิคม การแสวงหาความร่วมมือจากชาวเกาหลีเพื่อผลักดันให้ตนเองเป็นมหาอำนาจสมบูรณ์แบบ ย่อมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้ นั่นคือผลประโยชน์สูงสุดซึ่งหวังไว้ก่อนจะผนวกเกาหลีย่อมจะต้องสูญสลายลงหมดสิ้น<sup>10</sup>

ภายหลังจากต้องประสบความพ่ายแพ้จากการปราบปรามความโหดเหี้ยมของญี่ปุ่น จากกรณีเหตุการณ์ลูกเสือ 1 มีนาคม 1919 แล้ว พวกชาตินิยมเกาหลีกลุ่มต่างๆทั้งฝ่ายอนุรักษนิยมหัวก้าวหน้า ก็ต้องปิดฉากการประจันหน้าต่อสู้อย่างเปิดเผย อพยพพรรคพวกหนีไปซ่องสุมกำลังรอโอกาสแก้แค้นอยู่ในหมู่บ้านห่างไกลตามชนบทบางพวกก็อพยพหนีไปต่อสู้อยู่นอกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศจีนและไชบีเรียของโซเวียตบางคนซึ่งมีฐานะทางการเงินดีและเคยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การกุศลของชาวตะวันตกมาก่อนก็อพยพหลบหนีไปอยู่ในมลรัฐต่างๆของสหรัฐอเมริกาเช่นอัน ชิงโฮ (An Ch'ang-ho) ก็ได้หลบหนีไปอยู่ลอสแอนเจลิส แล้วจัดตั้งองค์การกู้ชาติขึ้นมาชื่อคุง มิน โฮ (Kungminhoe) ซึ่งชิง มันริและปัก ยองนาม (Pak Yong-nam) ได้หลบหนีไปพักตัว ที่ฮอน โนลลูและจัดตั้งองค์การกู้ชาติชื่อตองจีโฮ (Tongjihoe) ต่อมาไม่นานขบวนการต่อสู้ของพวกชาตินิยมเกาหลีในสหรัฐอเมริกาก็รวมตัวกัน ประสานงานร่วมมือกับขบวนการกู้ชาติเกาหลีอื่นๆทั้งในไชบีเรีย เซียงไฮ้และชนบทในเกาหลี ได้ร่วมมือกับกลุ่มนิคมคอมมิวนิสต์จัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น แต่การเคลื่อนไหวของพวกชาตินิยมก็ยังคงเคลื่อนไหวมาโดยตลอดครั้งนี้แนวนโยบายการต่อสู้ของพวกชาตินิยมก็เปลี่ยนจุดยืนต่างจากอดีตโดยสิ้นเชิง เพราะความคิดในการที่จะป้องกันรักษาราชวงศ์โชซอนให้มั่นคงตลอดไปคู่กับประเทศเกาหลีไม่ได้หลงเหลืออยู่ในสมองของพวกชาตินิยมอีกต่อไป เป้าหมายในอนาคตคือการสร้างเกาหลียุคใหม่แบบสาธารณรัฐขึ้นมา มีรัฐธรรมนูญตามระบอบของประชาธิปไตยเป็นแม่บทของการปกครอง เมื่อปลดแอกประเทศชาติได้สำเร็จ ภาระเร่งด่วนที่สุดซึ่งต้องรับผิดชอบคือการเตรียมเลือกตั้งประธานาธิบดี สมาชิกสภานิติบัญญัติคณะรัฐมนตรี ศาลสถิตยุติธรรมขึ้นมาเพื่อให้คำปรึกษาลิทธิเสรีภาพทางความคิด ในการพิมพ์และพูด การนับถือศาสนา การคุ้มครองปัจเจกชนในเรื่องความเชื่อทางการเมือง ระบบขุนนางและการกดขี่ทางชนชั้นจะต้องกำจัดให้หมดไป ศาสนาจะต้องเลิกยุ่งเกี่ยวกับการเมืองโดยเด็ดขาด กองทัพแห่งชาติจะสถาปนาขึ้นมาใหม่ให้เข้มแข็งและเป็นปีกแผ่นมั่นคง มีหน้าที่ป้องกันเอกราชและสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติเท่านั้น ไม่ใช่มีไว้เพื่อค้ำจุนกลุ่มอิทธิพลใดๆอีกต่อไป พร้อมกันนั้นก็เร่งส่งเสริมการศึกษาให้เยาวชนมีความรู้อย่างแท้จริง เพื่อเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้า

<sup>10</sup> เรื่องเดียวกัน, 102.

ในระแวงเวลาดังกล่าวกองทัพของพวกชาตินิยมได้เข้าช้โจมตีสบแบบกองโจรบ่อยครั้ง สร้างความเสียวหายให้แก่กองทัพญี่ปุ่นทั้งในแมนจูเรีย ไชปีเรีย มณฑลฮัมเกียงของเกาหลีซึ่งอยู่ติดกับพรมแดนจีนและโซเวียตเป็นประจำ ขณะเดียวกันสมาชิกขบวนการชาตินิยมเกาหลีซึ่งอยู่ในประเทศ นอกจากจะก่อวินาศกรรมกิจการต่างๆทั้งเอกชนและรัฐบาลญี่ปุ่นแล้ว เมื่อมีโอกาสปกนี้ยังสังหารพลเรือนของญี่ปุ่นอีกด้วย ญี่ปุ่นจึงได้ตอบการกระทำของพวกชาตินิยม ด้วยการจับกุมชาวเกาหลีที่ไมรู้เรื่องรู้ราวไปฆ่าทิ้งและเผาทำลายบ้านเรือนและเสบียงอาหาร นอกจากนั้นพวกพวกชาตินิยมยังส่งคนของตนเข้าไปแทรกแซงญี่ปุ่น ทำให้กรรมกรเกาหลีนัดหยุดงานบ่อยครั้ง ร่วมือกันบอยคอตไม่ซื้อสินค้าจากชาวญี่ปุ่นทำให้การลงทุนของญี่ปุ่นต้องประสบปัญหายุ่งยากไม่ราบรื่นเหมือนตอนต้น แม้ญี่ปุ่นจะพยายามกำจัดปัญหาดังกล่าวด้วยการจับผู้ต้องสงสัยไปลงโทษอย่างรุนแรง แต่ก็ไม่สามารถปราบปรามตัวการที่ซ้กโยอยู่เบื้องหลัง ในที่สุดเมื่อปี ค.ศ. 1927 ญี่ปุ่นจึงสร้างกับดักล่อเพื่อหาทางปราบปรามพวกชาตินิยมเกาหลีให้สิ้นซาก โดยประกาศยินยอมให้ชาวเกาหลีจัดตั้งองค์การขึ้นมาได้โดยอิสระ ชาวเกาหลีจึงจัดตั้งองค์การชินกันโฮ (Singanhoe) ขึ้นมา แม้ว่าญี่ปุ่นจะจับตามองหาทางกำจัดพวกผู้นำชาตินิยม ในองค์การแห่งนี้ตลอดเวลา แต่ช่วงระยะเวลา 2 ปีเศษ องค์การชินกันโฮก็สามารถสร้างสาขาเพิ่มขึ้น 137 แห่ง และมีสมาชิกประจำมากกว่า 7,000 คน เมื่อถึง ค.ศ. 1929 ญี่ปุ่นจึงหาทางกำจัดองค์การนี้ เพราะตระหนักดีว่าการยินยอมให้จัดตั้งองค์การนี้ขึ้นมา เป็นการตัดสินใจผิดพลาดและค่อนข้างเสี่ยงอันตรายที่จะเปิดโอกาสให้ชาวเกาหลีเคลื่อนไหวทางการเมืองรุนแรงขึ้น วันที่ 30 ตุลาคม เกิดการจลาจลขึ้นที่เมืองกวางจู (Kwangju) ซึ่งอยู่ทางใต้ของมณฑลจอลละ โดยมีสาเหตุมาจากหนุ่มวัยรุ่นญี่ปุ่นกลุ่มหนึ่งกระทำอนาจารและกล่าวคำเหยียดหนามหนิงวัยรุ่นชาวเกาหลีอีกกลุ่มหนึ่ง หนุ่มวัยรุ่นเกาหลีจึงเข้าช่วยขัดขวางป้องกันเพื่อนร่วมชาติของเขา วัยรุ่นญี่ปุ่นไม่ยอมจึงเกิดการต่อสู้ชกต่อยเมื่อตำรวจเข้ามาควบคุมสถานการณ์ก็ได้จับกุมหนุ่มวัยรุ่นเกาหลีไปลงโทษความอยู่ดีธรรมดังกล่าวจึงกลายเป็นข่าวแพร่กระจายไปทั่วมณฑลจอลละและทั่วประเทศในเวลาอันรวดเร็ว องค์การชินกันโฮจึงฉวยโอกาสร่วมมือกับนักเรียน นักศึกษาจัดเดินขบวนคัดค้านการกระทำของตำรวจญี่ปุ่นขึ้นตามเมืองต่างๆทั่วประเทศ กว่าญี่ปุ่นจะสามารถปราบปรามการประชุมประท้วงของชาวเกาหลีได้ก็กินเวลาถึง 4 เดือนเศษ มีชาวเกาหลีจำนวนมากถูกจับกุมและลงโทษ ส่วนเยาวชนเกาหลี 2,330 คนถูกพักการเรียนไม่มีกำหนดและถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาต่างๆอีก 582 คน ต่อมาใน ค.ศ.1931 ญี่ปุ่นก็ประกาศยุบเลิกองค์การชินกันโฮและจับกุมผู้นำกลุ่มนี้ ในฐานะตัวการก่อการจลาจลวุ่นวาย

วิธีการต่อสู้แบบรุนแรงอีกอย่างหนึ่งซึ่งพวกชาตินิยมเกาหลีนำมาใช้ตอบโต้การกดขี่ของญี่ปุ่นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 คือ การส่งหน่วยกล้าตายเข้าไปก่อวินาศกรรมชีวิตและทรัพย์สินของญี่ปุ่น ซึ่งส่วนใหญ่นอกจากจะประสบความสำเร็จแล้วยังถูกสังหารโหดแทบทุกครั้ง โดยหน่วยกล้าตายจะเลือกปฏิบัติการโจมตีทุกครั้งเมื่อมีโอกาและไม่คำนึงว่าเป้าหมายการโจมตีจะอยู่ในหรือนอกประเทศญี่ปุ่น อาจแม้ว่าการใช้มาตรการรุนแรงดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อญี่ปุ่นได้น้อยมาก แต่ก็ช่วยปลุกวิญญาณชาตินิยมและทำให้คนเกาหลีคิดถึงเอกราชของประเทศชาติมากขึ้น ทุกคนจึงให้ความร่วมมืออย่างดีต่อขบวนการ

ชาตินิยม โดยเฉพาะชาวเกาหลีซึ่งอาศัยอยู่นอกประเทศนับเป็นฐานกำลังสำคัญที่สุด ทั้งทางด้านกำลังคน และทุนทรัพย์ ทำให้การเคลื่อนไหวของพวกชาตินิยมดำเนินการมาได้ตลอดจนถึงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ขณะเดียวกันพวกชาตินิยมก็โน้มน้าวชาวโลกให้ตระหนักถึงความจริงว่าญี่ปุ่นเป็นจักรวรรดินิยม ผู้ปล้นชาติเกาหลี แม้จะได้รับความเห็นอกเห็นใจจากทั่วโลก แต่ก็ไม่มีชาติมหาอำนาจใดกล้าช่วยเหลือพวกชาตินิยมอย่างจริงจัง ยกเว้นจีนและโซเวียตที่มีญี่ปุ่นเป็นศัตรูร่วมกันเช่นเดียวกับชาวเกาหลี ดังนั้นการต่อสู้และแหล่งช่องสุ่มทำลายฝ่ายศัตรู ส่วนใหญ่จึงอยู่ในดินแดนจีนและโซเวียตของโซเวียต

การเคลื่อนไหวของชาวเกาหลีขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้น รัฐบาลผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ของญี่ปุ่น จึงดำเนินการนโยบายปกครองแบบอะลุ่มอล่วยกับชาวพื้นเมือง เพื่อสร้างความร่วมมือกับชาวพื้นเมือง ทดแทนการใช้มาตรการกดขี่เหมือนที่เคยผ่านมาเพราะตระหนักดีว่ามาตรการรุนแรงนอกจากจะไม่มีทางกลืนชาติเกาหลีได้แล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียหายนโยบายจักรวรรดินิยมโดยส่วนรวมของญี่ปุ่นด้วย ในตอนต้นที่ โซโตะ มาโคโตะ<sup>11</sup> เข้ามาปกครองเกาหลีเขาจึงดำเนินนโยบายด้วยการยินยอมให้ชาวเกาหลีเคลื่อนไหวทางการเมืองภายในขอบเขตที่จำกัดตาม เป็นผลทำให้ในช่วง ค.ศ.1920-1925 มีการเคลื่อนไหวในรูปต่างๆของพวกอนุรักษนิยม เสรีนิยมและหน่วยงานสังคมนิยมของคอมมิวนิสต์เกาหลีเกิดขึ้นมากมาย และสามารถจัดแบ่งประเภทของการเคลื่อนไหวของชาวเกาหลีได้ในระยะนั้นออกได้เป็น 4 พวกใหญ่ คือ พวกที่มีอาชีพทำหนังสือพิมพ์และวารสารสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ การรวมตัวกันของพวกกรรมกรและชาวนา การรวมตัวกันของพวกอนุรักษนิยมในรูปสมาคมสงเคราะห์ต่างๆและการรวมตัวกันของพวกเยาวชนและปัญญาชนกลุ่มต่างๆ แต่การเคลื่อนไหวที่เด่นชัดที่สุด และทำอย่างเปิดเผยของชาวเกาหลีในช่วงนั้น คือการทำหนังสือพิมพ์และวารสาร เพราะทันทีที่ญี่ปุ่นยอมให้ชาวเกาหลีทำหนังสือพิมพ์และวารสารได้ หนังสือพิมพ์และวารสารเหล่านี้ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้เลยที่จะปลุกจิตสำนึกทางการเมืองและการแสวงหาเอกราชของชาติ โดยการดำเนินนโยบายอย่างรอบคอบเพื่อประยุกต์การต่อสู้ของพวกเขาให้สอดคล้องกับมาตรการควบคุมของญี่ปุ่นด้วยความระมัดระวังเท่าที่จะทำได้ดีที่สุดแต่ญี่ปุ่นก็ไม่ยอมให้มีการกระทำใดๆถ้าเส้นที่ตนเองขีดไว้โดยเด็ดขาด ด้วยการตรวจข่าวและบทความทุกชนิด ก่อนที่จะอนุญาตให้ตีพิมพ์ได้ ถ้าหากบรรณาธิการหรือหนังสือพิมพ์ใดฝ่าฝืนไม่ยอมปฏิบัติตาม ก็จะถูกยึดใบอนุญาตประกอบการหรือปิดแทนพิมพ์ทันที ขณะเดียวกันเนื่องจากการลงทุนวารสารใช้เงินทุนหมุนเวียนน้อยกว่าการทำหนังสือพิมพ์วารสารจึงมีมากกว่าหนังสือพิมพ์หลายเท่าตัว แต่การทำวารสารก็ต้องเผชิญปัญหาอุปสรรคเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์เหมือนกัน โดยเฉพาะปัญหาการตรวจข่าวและบทความล่วงหน้าของเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นข่าวหรือบทความซึ่งเป็นที่พอใจของผู้อ่าน แต่ญี่ปุ่นไม่ยอมให้ข่าวหรือบทความเหล่านั้นตีพิมพ์ในวารสารโดย

<sup>11</sup> นายโซโตะ มาโคโตะ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เข้ามาดำรงตำแหน่งในเดือน มีนาคม ค.ศ. 1919



เด็ดขาด ดังนั้นวารสารฉบับใดเมื่อทนเสนอข่าวและบทความไร้สาระ หรือทนขาดทุนต่อไปไม่ได้ก็ต้องปิดกิจการของตนเองไป

ทางออกของสื่อมวลชนเกาหลีเพื่อป้องกันการกลืนชาติของพวกเขา จึงต้องหันไปให้การสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาเกาหลีให้กับเยาวชนของชาติ ในรูปของการโฆษณาเรียกร้องอาสาสมัครช่วยสอนภาษาฮังกูด (Hangul) ให้เด็กเล็กตามจุดต่างๆทั่วประเทศทั่วประเทศ โดยอ้างเหตุผลกับเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นว่าต้องการขจัดปัญหาการอ่านหนังสือไม่ออกให้หมดไป โดยปิดบังจุดประสงค์ที่แท้จริงของตนคือการป้องกันไม่ให้เยาวชนของชาติถูกญี่ปุ่นใช้ภาษาของตนครอบงำได้ง่ายขึ้น เพราะในระบอบนั้นญี่ปุ่นเร่งส่งเสริมการสอนภาษาของตนให้เยาวชนเกาหลีทั่วราชอาณาจักร การรณรงค์สอนภาษาเกาหลีได้ดำเนินการอย่างจริงจังและได้รับความร่วมมือจากปัญญาชนเป็นอย่างดีในช่วง ค.ศ.1928-1935 แต่หลังจากนั้นญี่ปุ่นก็ออกคำสั่งไม่ให้สื่อมวลชนดำเนินการดังกล่าวอีกเด็ดขาดเพราะขัดกับเป้าหมายการกลืนชาติเกาหลีซึ่งเป็นภาระรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารญี่ปุ่นและแม้จะยังคงมีสื่อมวลชนบางฉบับและนักศึกษาหัวรุนแรงบางคนคงลักลอบกระทำการดังกล่าวต่อมาอีกอย่างลับๆ แต่ใน ค.ศ.1940 ก็ต้องล้มเลิกโครงการเหล่านั้นทั้งหมดเพราะญี่ปุ่นปราบปรามลงโทษผู้ฝ่าฝืนอย่างเด็ดขาด

สำหรับวิธีการกลืนเกาหลีที่ญี่ปุ่นนิยมใช้มากที่สุด หลังจากรัฐบาลของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์บริหารเกาหลีได้มั่นคงแล้วคือการใช้ภาษาและการศึกษาเป็นหลัก โดยการบังคับให้โรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกแห่งเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาบังคับและมีชั่วโมงเรียนมากกว่าวิชาอื่นๆขณะเดียวกันก็ขยายโรงเรียนรัฐบาลระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยโรงเรียนที่จัดสร้างขึ้นใหม่จะใช้ครูชาวญี่ปุ่นเป็นผู้สอน และเพื่อป้องกันไม่ให้ปัญญาชนเกาหลีคืนรนขออนุญาตเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนขึ้นมา ค.ศ.1924 ญี่ปุ่นก็ได้ประกาศโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกขึ้นในเกาหลี ต่อมาอีก 2 ปีมหาวิทยาลัยแห่งแรกชื่อ เคอิโจอิมพีเรียล (Keijo Imperial University) ก็เปิดการสอนวิชาแพทยศาสตรบัณฑิตศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แต่นักศึกษาเกาหลีก็มีโอกาสน้อยมากที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพราะมหาวิทยาลัยจัดสรรโควตาการศึกษาให้ชาวญี่ปุ่นเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นโอกาสเดียวที่ชาวเกาหลีจะได้รับการศึกษาขั้นสูงคือการลงทุนไปศึกษาต่อในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งก็ไม่ใช่ว่าได้ง่ายนัก เพราะนอกจากญี่ปุ่นจะเข้มงวดแล้ว ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายมากด้วย

วิธีการกลืนชาติอีกประการหนึ่งของญี่ปุ่นคือการปล้นอารยธรรมและจิตใจทำลายประวัติศาสตร์ของชาวเกาหลีได้ โดยส่งนักโบราณคดีและนักประวัติศาสตร์คลั่งชาติ (Chauvinist) ของตนซุกแล้วซุกเล่าเข้าไปปล้นโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุโบราณ วัตถุและบันทึกทางประวัติศาสตร์นำกลับมายังประเทศของตน แล้วอุปโลกน์ว่าสิ่งนั้นเป็นมรดกดั้งเดิมของตนที่มีมาแต่โบราณกาล นอกจากนั้นใน ค.ศ.1925 ญี่ปุ่นยังได้ตั้งคณะกรรมการรวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกาหลี (Korean History Compilation) เพื่อทำหน้าที่รวบรวมและค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทุกชนิดแล้วบิดเบือนประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของ

สังคมเกาหลีว่าเกาหลีไม่มีฐานะเหมาะสมทุกประการที่จะปกครองด้วยตนเองความพยายามบิดเบือนข้อเท็จจริงดังกล่าวสร้างความเจ็บปวดและขมขื่นแก่ปัญญาชนชาวเกาหลีมาก<sup>12</sup>

### บทบาทของประชาชนช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 – ค.ศ. 1981

หลังจากที่ญี่ปุ่นประกาศแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ในวันที่ 14 สิงหาคม ค.ศ.1945 ชาวเกาหลีใฝ่ฝันที่จะได้รับเอกราชโดยปราศจากการแทรกแซงของมหาอำนาจก็ต้องผิดหวัง เนื่องจากกองทหารรัสเซียได้เข้ามายึดเกาหลีบริเวณภาคเหนือตั้งแต่เดือนสิงหาคม 1945 ส่วนสหรัฐอเมริกาได้ส่งทหารเข้ามายึดเกาหลีบริเวณภาคใต้เดือนกันยายน 1945 ประเทศมหาอำนาจทั้งสองต่างก็จัดตั้งรัฐบาลในเขตปกครองของตน แม้จะมีการจัดการประชุมคณะกรรมการผสมสหรัฐอเมริกา-โซเวียตเพื่อแก้ไขปัญหาเกาหลีถึง 2 ครั้งแต่ก็ไม่เป็นผล ฝ่ายสหรัฐอเมริกาจึงได้จัดตั้งให้นายซึงมันรีเป็นผู้นำเกาหลีใต้ แล้วฝ่ายโซเวียตได้แต่งตั้งให้นายคิม อิลซุงเป็นผู้นำในเกาหลีเหนือ ต่อมาเกาหลีเหนือได้เปิดฉากโจมตีเกาหลีใต้สร้างความเสียหายเป็นจำนวนมาก อเมริกาและโซเวียตจึงเสนอให้มีการเจรจาสงบศึกโดยใช้เส้นแบ่งเขตแดนที่เส้นขนานที่ 38 เป็นเส้นแบ่งเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้

หลังจากสงครามเกาหลีได้ก็ต้องเผชิญปัญหาทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยปัญหาทางการเมืองมาจากปัญหาการหวงอำนาจ การแย่งชิงอำนาจของผู้นำชาตินิยม เช่น กรณีของนายซึงมันรี เมื่อมีการเลือกตั้งใหญ่ทั่วประเทศใน ค.ศ.1960 จากการฉ้อโกงครั้งมโหฬารของพรรคเสรีนิยมประชาธิปไตยซึ่งมีนายซึงมันรีเป็นหัวหน้าพรรคเพราะการเลือกตั้งครั้งนั้นนายซึงมันรี ตระหนักดีว่า พวกของตนจะต้องพ่ายแพ้อย่างแน่นอน ถ้าหากปล่อยให้เกมการเลือกตั้งเป็นไปอย่างยุติธรรม ด้วยเหตุนี้ เขาจึงใช้วิธีการสกปรกทุกรูปแบบ การคุกคามขู่เข็ญผู้สนับสนุนนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม การลอบสังหารคู่แข่ง รวมทั้งการฉ้อโกงสารพัดแบบในคูหาเลือกตั้ง ยังผลให้พรรคของเขาชนะเลือกตั้งครั้งใหญ่ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม ค.ศ.1960 แต่ในครั้งนี้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ยอมตกอยู่ใต้อำนาจอันไม่ชอบธรรมของเขาอีกต่อไป จึงได้มีการเดินขบวนประท้วงการเลือกตั้งขนานใหญ่ทั่วประเทศติดตาม และแม้ว่านายซึงมันรีสามารถใช้อำนาจเผด็จการของเขาออกคำสั่งอันป่าเถื่อนให้ตำรวจปราบจลาจลระดมยิงเข้าไปในฝูงชนที่ชุมนุมประท้วงตามเมืองใหญ่ทั่วประเทศได้สำเร็จ แต่อำนาจของเขาก็ยึดเวลาต่อมาได้ไม่นาน เพราะในต้นเดือนเมษายนของปีนั้น ได้มีการค้นพบศพนักศึกษาชายคนหนึ่งซึ่งเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญในการประท้วงการเลือกตั้งสกปรกที่ผ่านมานักศึกษาชายผู้นั้นถูกตำรวจฆ่าตาย แล้วนำศพไปทิ้งไว้ริมทะเลนอกกรุงเซอูล หลังจากนั้นไม่นานข่าวการพบศพของเขาก็แพร่ไปอย่างรวดเร็ว การเดินขบวนประท้วงอย่างรุนแรงและติดตามด้วยการก่อจลาจลของนักศึกษาในเซอูล จึงเป็นสิ่งที่ใครก็ไม่สามารถหยุดยั้งได้ นายซึงมันรีจึงได้ประกาศกฤษฎีกาการศึกและส่งตำรวจทหารระดมยิงนักศึกษาและจับกุมผู้ก่อจลาจลทันที แต่มาตรการของเขาก็ผ่อนคลายอำนาจได้ตอบ

<sup>12</sup> เรื่องเดียวกัน, 99.

ของฝ่ายตรงข้ามได้เพียงชั่วขณะเท่านั้น เพราะในวันที่ 25 เมษายน ค.ศ.1960 จุดจบทางการเมืองของเขาก็มาถึง จากการรวมตัวของคณาจารย์และนักศึกษาทุกมหาวิทยาลัยในเซอูล ซึ่งเรียกร้องอย่างสงบให้รัฐบาลจ่ายค่าทำขวัญศพเชชชีวิตของนักศึกษาซึ่งถูกสังเวยประชาธิปไตยจากการประท้วงที่ผ่านมา แต่รัฐบาลก็ยังคงนิ่งเงียบอยู่ อาจารย์มหาวิทยาลัยต่างๆจึงไม่อาจทนรอคำตอบของรัฐบาลต่อไปจึงได้เดินขบวนออกจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติซึ่งเป็นที่ชุมนุมครั้งนั้น สมทบด้วยนักศึกษาและประชาชนจำนวนมากเดินขบวนมุ่งหน้าไปยังทำเนียบประธานาธิบดี ซึ่งในครั้งนี้ก็เหมือนกับทุกครั้งที่ผ่านมาคือคำสั่งของนายช็องมันรี ให้ตำรวจและทหารปราบปรามคลื่นมหาชนอย่างเกลี้ยขลาด แต่เมื่อนายช็องมันรีออกคำสั่งไปแล้ว ทหารและตำรวจกลับปฏิเสธไม่ยอมปฏิบัติตามแต่กลับเข้าร่วมมือกับผู้เดินขบวนประท้วง เขาไม่มีทางเลือกใดนอกจากยอมหมดอำนาจลงตั้งแต่วันนั้น

ขณะเดียวกันภาวะเศรษฐกิจหลังสงครามก็เป็นไปในทางเลวร้าย แม้สหรัฐอเมริกาจะให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจำนวนมาก เพื่อให้รัฐบาลเกาหลีได้นำไปปรับปรุงและฟื้นฟูเศรษฐกิจให้ดีขึ้น แต่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลในทางสร้างสรรค์นั้นเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะต้องเผชิญกับข้อเท็จจริงที่ว่ากิจการเศรษฐกิจทุกสาขาซึ่งมีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศเกาหลีได้นั้น ถูกผูกขาดโดยกลุ่มนายทุนอิทธิพลเพียงหยิบมือเดียว ซึ่งมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับกลุ่มเผด็จการของนายช็องมันรี การที่กลุ่มอิทธิพลธุรกิจเหล่านั้นสามารถครอบงำเศรษฐกิจได้สะดวกเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้ ในอดีตที่ผ่านมานั้นกิจการลงทุนและทรัพย์สินในวงการธุรกิจต่างๆในเกาหลีได้เป็นของชาวญี่ปุ่นมากกว่าร้อยละ 90 เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบลง ทรัพย์สินเหล่านั้นซึ่งเคยเป็นของชาวญี่ปุ่นมาก่อนก็ตกเป็นของรัฐบาลเกาหลีได้ แต่รัฐบาลก็ไม่สามารถที่จะดำเนินกิจการเหล่านั้นได้ด้วยตนเอง ในที่สุดรัฐบาลก็ได้ดำเนินการเหล่านั้นมาจัดสรรให้เอกชน โดยการจำกัดเฉพาะกลุ่มนักธุรกิจที่มีสายสัมพันธ์สนิทสนมกับผู้มีอำนาจทางการเมืองของเกาหลีได้ แต่กลุ่มธุรกิจเหล่านี้มีน้อย ที่คิดจะช่วยประเทศชาติอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรมของประเทศให้เจริญรุ่งเรือง เพราะพวกนี้มิเจตนาเพียงอย่างเดียวคือแสวงหาผลกำไรและตัดดวงผลประโยชน์จากประเทศชาติให้ได้มากที่สุด บุคคลเหล่านี้นอกจากจะทิ้งภาระให้รัฐบาลแล้วยังร่วมมือทุจริตโกงกินเงินงบประมาณประเทศชาติในลักษณะของการอาสาเข้าไปจัดการและบริหารโรงงานเหล่านั้นด้วย รัฐบาลนอกจากจะไม่สามารถปรับปรุงโรงงานอุตสาหกรรมของรัฐได้แล้วยังไม่อาจควบคุมธุรกิจและอุตสาหกรรมของเอกชนให้คล้อยตามนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลอีกด้วย ผลกระทบที่ชาวเกาหลีได้ต้องเผชิญคือการขาดแคลนสินค้าอุปโภคบริโภคจำเป็น ราคาสินค้าถีบตัวสูงขึ้นและอัตราเงินเฟ้อก็เป็นอย่างรวดเร็ว ค่าของเงินตราหรือเงินวอนของเกาหลีได้ก็อยู่ในภาวะตกต่ำ แต่ที่ทรงตัวอยู่ได้ก็เพราะเงินดอลลาร์ของอเมริกาหนุนหลังอีกทอด ขณะที่ค่าแรงงานของกรรมกรและรายได้ของชาวนาซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ของประเทศวิ่งไล่ไม่ทันราคาสินค้าที่ถีบตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะปุ๋ยซึ่งจำเป็นต่อเกษตรกรทุกครัวเรือน ได้ถูกกลุ่มนายทุนผูกขาดปั่นราคาในเซอูลให้สูงขึ้นอย่างน่าตกใจ เพราะเพียงระยะเวลา ค.ศ.1953-1959 ราคาปุ๋ยได้เพิ่มสูงขึ้น 500%

นอกจากนี้ปัญหาสังคมหลังสงครามก็เป็นปัญหาที่สำคัญ เพราะหลังสงครามสงบ นอกจากเกาหลีใต้จะมีแม่ม่ายหลายพันคน ยังมีเด็กกำพร้าอย่างน้อยกว่า 100,000 คน ซึ่งตัวเลขดังกล่าวเป็นเพียงการประเมินกว้างๆและไม่ได้สำรวจอย่างจริงจังจากรัฐบาล หากสำรวจอย่างจริงจังจะต้องมีตัวเลขสูงกว่านี้แน่นอน นอกจากนี้ยังมีคนงานว่างงานจำนวนมาก ชาวเกาหลีอยู่ในสภาพบ้านแตกสาแหรกขาด พื้นที่ทำกินและเครื่องมือในการยังชีพถูกภัยสงครามทำลายพินาศ ไม่อาจจะประกอบอาชีพดั้งเดิมของตนได้ จำใจต้องละทิ้งที่นามาเป็นแรงงานยังชีพในเมืองใหญ่ ส่วนหญิงสาวที่พ่อแม่ต้องตายในสงครามก็ต้องแปรสภาพมาเป็นคนใช้ทำงานในเมือง ช้ำร้ายกว่านั้นหญิงสาวหรือหญิงม่ายบางคนก็ต้องจำใจขายประเวณีกลายเป็นโสเภณีสำหรับทหารกองหนุนที่ถูกปลดประจำการจำนวนมาก ก็ตกอยู่ในสภาพไม่มีอนาคตที่แน่นอนและไม่รู้จะประกอบอาชีพสุจริตอะไรต่อไป เพราะรัฐบาลให้การเหลียวแลน้อยมาก ทางด้านปัญญาชนผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูงก็ว่างงานเป็นจำนวนมาก ถึงแม้รัฐบาลเกาหลีใต้จะไม่มีตัวเลขคนว่างงานอย่างเป็นทางการ แต่นักวิชาการชาวเกาหลีก็ได้ประเมินว่า ใน ค.ศ.1961 มีผู้ว่างงานในเกาหลีใต้อย่างน้อย 279,000 คน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาอีกประมาณ 72,000 คน<sup>13</sup>

#### บทบาทประชาชนสมัยเผด็จการทางทหาร

เมื่อเผด็จการนายชึงมันรี หมดอำนาจลง ประชาธิปไตยที่ทุกคนปรารถนาปรากฏเป็นจริงขึ้นมาในเกาหลีใต้ และภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ.1960 แล้ว เกาหลีใต้ก็ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองเดิม โดยลดอำนาจของประธานาธิบดีลงเหลือเพียงประมุขของประเทศ เพื่อทำหน้าที่เป็นประธานในงานรัฐพิธีเท่านั้น แต่อำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศเป็นของนายกรัฐมนตรี ต่อมาไม่นาน วันที่ 29 กรกฎาคม ปีเดียวกัน ก็มีการเลือกตั้งใหญ่ทั่วประเทศ ปรากฏว่าพรรคประชาธิปไตย

(Democratic Party ) ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้เข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้แทนของเขาในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นายจาง เมียน (Chang Myon ) หัวหน้าพรรคประชาธิปไตยจึงได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรี และมีนาย ยุน โปซุน (Yun Posun ) เป็นประธานาธิบดี

รัฐบาลใหม่ต้องเผชิญวิกฤตการณ์ประชาธิปไตยทันทีที่เข้ามาบริหารประเทศ ขณะเดียวกัน องค์กรของนักศึกษา ก็เข้าไปแทรกแซงในกิจการปกครองประเทศแทบทุกวงการ ทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังนิยมศรัทธาผลงานของนักศึกษาในการโค่นเผด็จการของนายชึงมันรี องค์กรของนักศึกษาจึงหลงอำนาจตัวเองและทำหน้าที่เป็นรัฐบาลซ้อนรัฐบาลขึ้นมาโดยอัตโนมัติ การใช้ประชาธิปไตยอันเกินขอบเขตโดยไม่คำนึงถึงสิทธิอันชอบธรรมของผู้อื่นหรือกฎหมายของบ้านเมือง จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในเกาหลีใต้อยู่

<sup>13</sup> เรื่องเดียวกัน, 241.

นั้น กลุ่มพลังทางการเมืองต่างๆเมื่อไม่พอใจอะไรก็มักจะชุมนุมประท้วงหรือเดินขบวนประท้วงเพื่อแสดง ความไม่พอใจของตนออกมา เป็นผลทำให้ช่วงระยะเวลาเพียง 1 ปี จากเดือนเมษายน ค.ศ.1960 ถึงเดือน พฤษภาคม ค.ศ.1961 มีการเดินขบวนและชุมนุมประท้วงทางการเมืองในเกาหลีใต้ 1,835 ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ประมาณ 969,630 คน ขณะเดียวกันเสรีภาพของหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนประเภทต่างๆก็เป็นไปอย่าง กว้างขวาง เพียงชั่วระยะเวลาเพียงปีเดียวเท่านั้น มีหนังสือประเภทต่างๆในเกาหลีใต้ถึง 1,444 ฉบับ การ โจมตีหรือให้ร้ายบุคคลที่ตนเองไม่พอใจจึงเป็นปกติวิสัยของหนังสือพิมพ์เกาหลีใต้ยุคนั้น

ในขณะที่สภาพอนาธิปไตยกำลังเฟื่องฟูมากขึ้น ปัญหาพื้นฐานทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการ ปกครองกลับไม่ได้รับการเอาใจใส่ การฉ้อราษฎร์บังหลวงที่เคยเป็นมาในอดีตก็ยังคงเป็นไปอย่างกว้างขวาง การ โกงราคาสินค้าของพ่อค้าในชนบทก็ยังคงเป็นไปตามปกติ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ แก่ไขวิกฤติทางการเมือง ซึ่งกลุ่มพลังต่างๆก่อขึ้นไม่เว้นแต่ละวัน การใช้ประชาธิปไตยอันไม่มีขอบเขตเมื่อ ถึงที่สุดก็ก่อให้เกิดความเอือมระอาในหมู่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ เพราะประชาชนเหล่านั้นคำนึงถึง ปัญหาปากท้องและผลประโยชน์ของเขา มากกว่าการพยายามเรียนรู้ความหมายที่แท้จริงของคำว่า ประชาธิปไตย ในที่สุดก็ทีกักเองง่ายกว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งเลวร้าย ไม่เหมาะสมกับเกาหลีใต้ และเรียกร้องให้มีผู้เข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยด่วน โดยประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งไม่เคยได้รับการพัฒนา ความรู้ทางการเมืองมาก่อนเลย ไม่ได้เฉลียวใจว่าสภาพที่เลวร้ายที่เป็นอยู่เป็นสภาพของอนาธิปไตย หากใช้ สภาพของประชาธิปไตยไม่ และสภาพที่เป็นอยู่นั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศด้อยพัฒนาทั่วโลก ซึ่งเคยถูก ระบอบเผด็จการครอบงำมาเป็นเวลาช้านาน เมื่อประชาชนได้อ่านาจอันชอบธรรมของตนกลับคืนมา ประชาธิปไตยจึงถูกใช้อย่างฟุ่มเฟือยไม่จำกัดขอบเขต และถ้ายังปล่อยให้สภาพดังกล่าวเป็นไปอีกระยะหนึ่ง คุกทางการเมืองและกลไกของระบอบประชาธิปไตยก็จะพัฒนาตนเองไปในวิถีทางที่ถูกต้องได้ แต่ชะตา กรรมของระบอบประชาธิปไตยในเกาหลีใต้ก็มีอายุสั้นมาก เพราะผู้นิยมอำนาจเผด็จการไม่ยอมปล่อยให้ โอกาสทองของเขาหลุดผ่านไปโดยเด็ดขาดอีกต่อไป

#### ทหารฉวยโอกาสโค่นระบอบประชาธิปไตย

ก่อนที่จะมีการก่อรัฐประหารยึดอำนาจทางการเมืองอีกครั้งหนึ่งกองทัพเกาหลีนั้นับว่าเป็นกลุ่มพลังที่ เข้มแข็งและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวมากที่สุดกว่ากลุ่มพลังทางการเมืองใดๆในเกาหลีใต้ขณะนั้น เพราะ ภายหลังสงครามสงบ กองทัพเกาหลีก็ได้เพิ่มขีดความสามารถของตนขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจาก สหรัฐอเมริกาจะทุ่มเทงบประมาณและอาวุธทันสมัยจำนวนมาก เพื่อให้แข็งแกร่งพอที่จะต้านทานการ รุกรานของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในอนาคตแล้ว รัฐบาลเผด็จการของนายซึงมันริซึ่งเพิ่งถูกโค่นอำนาจลงไปในนั้นก็ ได้ทุ่มเทงบประมาณของประเทศให้กับงานพัฒนากองทัพเป็นส่วนใหญ่ ตัวอย่างเช่น ในปีงบประมาณ 1953-1954 กว่า 80 % ของงบประมาณประจำปีทั้งหมดของเกาหลีถูกใช้ไปในกิจการด้านทหาร จนทำให้ กองทัพของเกาหลีใต้สมัยนั้นมีกำลังพลมากกว่า 525,000 คน ซึ่งนับเป็นกองทัพขนาดใหญ่ที่สุดประเทศ

หนึ่งในบรรดาชาติพันธมิตรแถบเอเชีย ซึ่งดำเนินนโยบายต่างประเทศคล้ายตามสหรัฐอเมริกา ขณะเดียวกัน สหรัฐอเมริกาก็ได้จัดตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูง เพื่อเปิดอบรมและให้การศึกษาทั้งทางด้านการเมือง การบริหาร และความรู้ทั่วไป โดยเฉพาะทฤษฎีการปราบคอมมิวนิสต์ตามแบบอเมริกันนิยม ให้แก่นายทหารระดับสูงของกองทัพเกาหลีเรื่อยมานับตั้งแต่สงครามสงบ ด้วยวิธีการต่างๆ ประกอบกับความเข้มแข็งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกองทัพจึงผลักดันให้ผู้นำทหารมีความกระหายที่จะยึดอำนาจทางการเมืองมานานแล้วนับตั้งแต่ นายชิ่งมันรีถูกโค่นล้มล้มลง

ในวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ.1961 เงื่อนงายทางการเมืองและปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ก็เปิดโอกาสให้พลเอก ปาร์ค จุงฮี (Park Chung-hae) เสนาธิการกองทัพเกาหลีขณะนั้น ก่อรัฐประหารยึดอำนาจการเมืองได้สำเร็จ เมื่อยึดอำนาจได้แล้วฝ่ายทหารก็ให้เหตุผลในการก่อรัฐประหาร ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับเหตุการณ์การก่อรัฐประหารยึดอำนาจทางการเมืองในประเทศด้อยพัฒนาบางประเทศแถบเอเชียอาคเนย์ ดังนี้ เนื่องจากพรรคการเมืองพรรคการเมืองประเภทก้าวหน้าจำนวน 16 พรรค จากจำนวนพรรคการเมืองทั้งหมดในเกาหลีใต้ ขณะนั้นรวม 23 พรรค ล้วนแต่เป็นพรรคการเมืองที่มีสมาชิกให้ความสนใจต่อพวกคอมมิวนิสต์ ขณะเดียวกันฝ่ายนิยมคอมมิวนิสต์ยังเข้าไปแทรกแซงมีบทบาทในหมู่นักศึกษา โดยมีอาจารย์มหาวิทยาลัยคอยหนุนหลังอีกทอดหนึ่ง นอกจากนั้นคอมมิวนิสต์เกาหลีเหนือยังส่งคนจำนวนมากลงมาทางใต้ เพื่อแทรกแซงและก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเกาหลีใต้ ปัญหาการไร้เสถียรภาพทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการรุกรานของฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่กำลังขยายตัวขึ้นมาตามลำดับ จึงทำฝ่ายทหารตัดสินใจเข้าสู่อำนาจประเทศให้ได้ก่อนที่จะสายเกินกว่าที่จะแก้ไข ทหารก็เหมือนกับชาวเกาหลีทั่วไปที่ศรัทธาระบอบประชาธิปไตยและเกลียดชังคอมมิวนิสต์ แต่ประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบในเกาหลีใต้ยังไม่อาจเกิดขึ้นได้ในทันทีจะต้องมีเวลาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยเป็นขั้นๆ ไปดังนั้นภาระเร่งด่วนของฝ่ายทหารหลังจากยึดอำนาจได้สำเร็จคือเตรียมจัดตั้งรัฐบาลใหม่ที่มีประสิทธิภาพ ปราศจากการฉ้อราษฎร์บังหลวงใดๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมที่มีเสถียรภาพมั่นคงแก่ประชาชนและประเทศชาติที่จะบรรลุความเป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์ในอนาคต

#### การปกครองประเทศของปาร์ค จุงฮี

เกาหลีใต้ภายใต้รัฐบาลของนายพลปาร์คจุงฮีได้เริ่มไปคบค้าสมาคมกับญี่ปุ่นอย่างสนิทสนม ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้คือสมัยรัฐบาลชิ่งมันรี เกาหลีใต้ต่อต้านญี่ปุ่นอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากยังมีความผูกใจเจ็บญี่ปุ่นไม่หาย เพราะสมัยที่ญี่ปุ่นปกครองเกาหลีญี่ปุ่นได้ริคณาทาเร็นและกอบโกยผลประโยชน์จากเกาหลีอย่างมากมาย ในปี 1965 ญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้ลงนามในสนธิสัญญาร่วมกันทางด้านเศรษฐกิจ ท่ามกลางเสียงคัดค้านของกลุ่มนักศึกษาและประชาชน สนธิสัญญา 1965 เปิดโอกาสให้ญี่ปุ่นได้เข้าไปค้าขายตั้งโรงงานในเกาหลีใต้เป็นการใหญ่ ในระยะไม่กี่ปีต่อมาญี่ปุ่นก็สามารถเข้าครอบงำเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ โดยพวกพ่อค้าญี่ปุ่นได้

พยายามใช้วิธีการต่าง ๆ นานาที่จะเข้าไปมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ เช่น ให้สินบนเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ในวงการรัฐบาลและพยายามเอาอกเอาใจประธานาธิบดีปักจุงฮี

ทางฝ่ายประชาชนและนักศึกษาเกาหลีใต้ก็พยายามต่อต้านญี่ปุ่นตลอดเวลา เช่น มีการเดินขบวนคัดค้านการร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่น บางครั้งถึงกับมีการปะทะกับตำรวจบาดเจ็บล้มตายไปก็มี การประท้วงได้รุกรามไปถึงการต่อต้านสหรัฐในเกาหลีใต้ด้วย เพราะยังมีทหารสหรัฐประจำอยู่เกาหลีใต้ประมาณ 32,000 คน เพื่อเอาไว้ต่อต้านเกาหลีเหนือ ฝ่ายเกาหลีใต้กล่าวหาเกาหลีเหนือว่าเกาหลีเหนือส่งคนเข้าแทรกซึมเกาหลีใต้เสมอๆ บางครั้งถึงกับมีการปะทะกันรอบๆ ทางพรมแดนเส้นขนานที่ 38

ในปี 1974 สัมพันธภาพระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นได้เริ่มตึงเครียดขึ้นมาอีก ทั้งนี้เนื่องจากนายพลปักจุงฮีผู้นำเกาหลีใต้ไม่พอใจญี่ปุ่นที่ญี่ปุ่นยินยอมให้ชาวเกาหลีใต้จัดตั้งขบวนการต่อต้านรัฐบาลเกาหลีใต้โดยใช้ญี่ปุ่นเป็นฐานปฏิบัติการ นายพลปักจุงฮีกล่าวหาว่ารัฐบาลญี่ปุ่นมีส่วนรู้เห็นเป็นใจกับขบวนการต่อต้านรัฐบาลเกาหลีใต้ โดยเฉพาะเหตุการณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 1974 คนร้ายชาวเกาหลีซึ่งถือหนังสือเดินทางมาจากญี่ปุ่นได้บุกเข้าสังหารนายพลปักจุงฮี ขณะปราศรัยแก่ประชาชนเองในวันชาติเกาหลีใต้ แต่บังเอิญภรรยาของเขารับเคราะห์แทนจนถึงแก่กรรม ทำให้นายพลปักจุงฮีโกรธแค้นมากถึงกับกล่าวหาว่าเกาหลีเหนือและรัฐบาลญี่ปุ่นมีส่วนสนับสนุน แต่รัฐบาลเกาหลีเหนือและญี่ปุ่นปฏิเสธอย่างเด็ดขาดว่าไม่มีส่วนร่วมอย่างแน่นอน สถานการณ์ดังกล่าวมาทำให้สัมพันธไมตรีระหว่างเกาหลีใต้กับเกาหลีเหนือและญี่ปุ่น ซึ่งมีท่าทีว่าจะดีกลับต้องตึงเครียดขึ้นมาใหม่อีก

แม้ว่าประธานาธิบดีปักจุงฮีแห่งเกาหลีใต้จะมีอำนาจและปกครองประเทศด้วยระบอบเผด็จการก็ตาม แต่ปักจุงฮียังไม่พอใจเสียงที่คัดค้านรัฐบาลซึ่งมีมากขึ้นทุกที โดยเฉพาะพวกนิสิตนักศึกษาซึ่งไม่พอใจรัฐบาลเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ปักจุงฮีจึงปฏิวัติตัวเองในเดือนตุลาคม 1972 การปฏิวัติเมื่อเดือนตุลาคมของเกาหลีใต้ประธานาธิบดีได้ประกาศกฎอัยการศึก ปิดมหาวิทยาลัยและห้ามมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองพร้อมกันนั้นก็สั่งทหารรถถังเข้ายึดจุดสำคัญๆ ในกรุงโซลและทั่วประเทศ จับพวกนักการเมืองฝ่ายค้านเข้าคุกหลายคน และได้ประกาศรัฐธรรมนูญให้อำนาจแก่ประธานาธิบดีอย่างกว้างขวาง

ตั้งแต่ที่นายปักจุงฮีได้เข้ายึดอำนาจเมื่อปี 1961 เป็นต้นมา นายปักจุงฮีได้ใช้ระบอบเผด็จการปกครองประเทศ เช่น การแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้ตนเองได้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีตลอดกาล การปิดปากฝ่ายค้าน การลิดรอนสิทธิภาพเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ ตลอดจนเสรีภาพในทางการเมืองมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ นิสิต นักศึกษา ประชาชน และนักการเมืองฝ่ายค้านต่างพากันเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ แต่นายปักจุงฮีปฏิเสธและและยังสั่งจับกุมฝ่ายค้านเข้าคุกมากมาย นายปักจุงฮีอ้างถึงเหตุผลที่ปกครองแบบเผด็จการว่าเพื่อความปลอดภัยจากคอมมิวนิสต์เกาหลีเหนือ

เมื่อเสียงเสรีภาพมากขึ้น นายปักจุงฮีก็ประกาศภาวะฉุกเฉิน เมื่อปี 1974 จะลงโทษผู้ที่เรียกร้องให้แก้ไขรัฐธรรมนูญจำกัดถึง 15 ปี ประธานาธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายมีอำนาจจับกุมคุมขังผู้ฝ่าฝืนได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ ฝ่ายเกาหลีใต้ผู้รักเสรีภาพก็ไม่ย่อท้อ ต่างพากันเรียกร้องต่อไปแม้ว่าจะติดคุกหรือถูกประหารชีวิตก็ตามรัฐบาลได้จับกุมนักศึกษาที่ประท้วงรัฐบาล ตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน 1974 ถึง 300 คน การประท้วงรัฐบาลนายปักจุงฮีดำเนินไปอย่างกว้างขวางและจุดก่อหวอดของการประท้วงมักจะอยู่ตามมหาวิทยาลัยและวัด ดังนั้นในเดือนพฤษภาคม 1975 ประธานาธิบดีจึงประกาศกฤษฎีกาห้ามมหาวิทยาลัยหรือวัดมีการเคลื่อนไหวใดที่ต่อต้านประธานาธิบดี

นายปักจุงฮีได้กวาดล้างผู้นำฝ่ายค้านอย่างเด็ดขาด แม้กระทั่งนายคิมแดจุง ซึ่งเคยสมัครเข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดีกับนายปักจุงฮีมาแล้ว และต้องหลบหนีไปอยู่ญี่ปุ่นก็ยังถูกนายปักจุงฮีสั่งให้สายลับทำหน้าที่คล้ายๆกับ C.I.A. ของสหรัฐ เรียกว่า Korean Central Intelligence Agency ชื่อย่อว่า K.C.I.A. ลักพาตัวนายคิมแดจุงจากญี่ปุ่นกลับไปยังเกาหลีใต้ เรื่องนี้รัฐบาลญี่ปุ่นถึงกับโกรธเคืองการกระทำของรัฐบาลเกาหลีใต้อย่างมาก เพราะเป็นการละเมิดทางการทูตอย่างร้ายแรง ที่ทางการเกาหลีใต้บุกจับบุคคลที่อยู่ใต้ความคุ้มครองของญี่ปุ่นโดยไม่ได้ขออนุญาต ทำให้สัมพันธภาพของประเทศทั้งสองตึงเครียดไปถึง 2 ปี การจับกุมผู้คัดค้านรัฐบาลยังคงมีเรื่อยมา โดยอ้างว่าจับกุมเพื่อความมั่นคงของชาติ ทั้งๆที่นายปักจุงฮีถูกต่อต้านจากพวกเสรีนิยมและปัญญาชน แต่นายปักจุงฮีก็ยังอยู่ในตำแหน่งได้เรื่อยมาโดยไม่มีใครล้มนายปักจุงฮีได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะชาวเกาหลีใต้ส่วนใหญ่เป็นพวกที่เฉยๆนั่นเองไม่ว่าจะปกครองด้วยระบอบใด อีกอย่างหนึ่งนายปักจุงฮีก็มีส่วนในการสร้างเกาหลีใต้ให้เจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีงานทำและกินดีอยู่ดีขึ้น นอกจากนั้นนายปักจุงฮียังมีนโยบายปราบปรามคอร์รัปชันอย่างจริงจัง อย่างเช่นในปี 1977 มีผู้ถูกสอบสวนถูกลงโทษเพราะคอร์รัปชันถึง 67,000 คน แต่มีเสียงกล่าวกันว่าพวกชั้นผู้ใหญ่ที่คอร์รัปชันนั้นมักจะรอดตัวไปทุกที สำหรับนายปักจุงฮีนั่นก็ไม่ได้เป็นคนซื่อสัตย์ เพราะมีข่าวว่าค้าผลประโยชน์กับนายทุนบางคนจนร่ำรวยมหาศาล จนในที่สุดนายปักจุงฮีก็ถูกสังหารเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 1979 พร้อมกับองครักษ์อีก 5 คน รัฐบาลเกาหลีใต้ก็แถลงการณ์ว่า ประธานาธิบดีถูกสังหารโดยนายคิม แจ กิว ด้วยเจตนาเพื่อที่จะยึดอำนาจตัวนายคิมก็ถูกจับพร้อมกับผู้สมรู้ร่วมคิดอีกหลายคน เบื้องหลังเหตุการณ์นี้อาจเป็นไปได้ว่า นายคิมได้ร่วมคิดกับนายพลเกาหลีใต้บางคนยึดอำนาจประธานาธิบดี แต่บังเอิญนายคิมได้กระทำรุนแรงเกินไป คือไปฆ่าประธานาธิบดี ทำให้นายพลคนอื่นๆเลยไม่กล้าร่วมมือสังหารเข้ายึดอำนาจ ผลคือนายคิมถูกจับ ส่วนพวกนายพลปฏิเสธเอาตัวรอด ตัวนายคิมเองก็ได้ให้การต่อศาลว่าการที่เขาลงมือสังหารประธานาธิบดีปักก็เพื่อต้องการนำประเทศชาติไปสู่ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นวิธีการที่จะต่อสู้กับคอมมิวนิสต์<sup>14</sup>

<sup>14</sup> ถนอม อานามวัฒน์, ประวัติศาสตร์และการวิเคราะห์เอเชียปัจจุบัน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2528), 122.



เมื่อสิ้นประธานาธิบดีปักโปแล้วการเมืองเกาหลีใต้ก็ยังไม่มั่นคงแม้ว่าประธานาธิบดีคนใหม่คือนายชอยคิวฮาห์ ประกาศจะแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น นอกจากนั้นก็จะปลดปล่อยนักโทษการเมืองออกจากคุก แนวทางประชาธิปไตยไม่อาจเกิดขึ้นได้ง่ายๆ ในเมื่อฝ่ายทหารเกิดแตกเป็นสองฝ่าย คือฝ่ายที่นิยมนายปักจุงฮีต้องการใช้อำนาจเผด็จการต่อไปอีก ส่วนฝ่ายเดินสายกลางต้องการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนมากขึ้น ในที่สุดฝ่ายนิคมเผด็จการ โดยมีนายพลชุน คู ฮวาน เป็นหัวหน้าก็ก่อรัฐประหารด้วยการส่งกำลังทหารเข้าจับกุมนายพลฝ่ายเดินสายกลางไว้หลายคน เมื่อกลางเดือนธันวาคม ๑๙๘๕ โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากประธานาธิบดี

การเมืองของเกาหลีใต้ในสมัยนั้น นายชุนคูฮวาน<sup>15</sup> ลงมือกวาดล้างนายทหารที่เป็นปฏิปักษ์ต่อเขาไปหลายคน แต่เขาก็ยังขออนุญาตให้นายชอยคิวฮาห์ ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีต่อไป โดยเขาเป็นผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลัง ในช่วงต้นปี 1980 การเมืองของเกาหลีใต้อยู่ในภาวะยุ่งเหยิง คนงานหลายร้อยคนประท้วงโดยนัดหยุดงานเพื่อเรียกร้องค่าแรงสูงขึ้น และจัดสวัสดิการแก่คนงานให้ดีขึ้น ขณะเดียวกันนักศึกษาหลายมหาวิทยาลัยเดินขบวนเรียกร้องให้มีประชาธิปไตยในมหาวิทยาลัย และขอให้รัฐบาลเลิกส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาควบคุมมหาวิทยาลัย ในเดือนพฤษภาคมนักศึกษาเรียกร้องให้ยกเลิกกฎอัยการศึกและให้ปลดนายชุนคูฮวานออกจากตำแหน่งประธานาธิบดี นายชุนคูฮวาน พยายามลดความตึงเครียดทางการเมือง โดยประกาศว่าจะร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จะจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป สถานการณ์ทางการเมืองยิ่งตึงเครียดมากยิ่งขึ้น นายชุนคูฮวานยึดอำนาจอีกครั้งหนึ่ง ประกาศห้ามมีพรรคการเมือง ยกเลิกสภา ลงมือจับกุมผู้นำนักศึกษารวมทั้งนายคิมแดจุง ผู้นำฝ่ายค้านด้วย ประชาชนและนักศึกษาที่เมืองกวางจูทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของเกาหลีใต้ได้เดินขบวนครั้งใหญ่ต่อต้านระบอบเผด็จการและเข้ายึดค่ายทหารในเมืองนั้น ขนอาวุธของทหารออกมาตั้งป้อมต่อสู้กับรัฐบาลชุน คู ฮวาน ส่งทหารเข้ายึดเมืองคืน เกิดปะทะกันอย่างหนักและนองเลือด ทหารลงมือปราบประชาชนอย่างทารุณ ใช้ปืนยิงกราดเข้าไปในกลุ่มประชาชนโดยไม่เลือกว่าเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ พวกที่ถูกจับหลายคนถูกทรมานและยิงทิ้ง ในที่สุดทหารก็สามารถยึดเมืองกวางจูกลับคืนมา ทางราชการประกาศว่ามีผู้เสียชีวิต ๑๗๖ คน แต่แหล่งข่าวเอกชนบอกว่ามีผู้เสียชีวิตถึง 2,000 คน เผด็จการของชุน หลังจากปราบจลาจลที่เมืองกวางจูแล้ว ชุนใช้อำนาจเด็ดขาดการกวาดล้างบุคคลที่คัดค้านเขา ข้าราชการระดับสูงหลายคนถูกปลด พนักงานเอกชน ข้าราชการระดับล่างจำนวน 8,000 คนถูกปลด หนังสือพิมพ์ถูกตรวจตราอย่างเข้มงวด และประชาชนอีกหลายคนถูกจับกุมไปอบรมในค่ายทหาร

<sup>15</sup> เรื่องเดียวกัน, 126.

ในเดือนตุลาคม 1980 รัฐบาลนายพลซุนคฺสูวาน ประกาศให้ประชาชนไปออกเสียงลงประชามติ รัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นใหม่ ผลก็คือประชาชนยอมรับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ซึ่งใช้วิธีเลือกประธานาธิบดีทางอ้อม กำหนดวาระของตำแหน่งประธานาธิบดี 7 ปี ประชาชนจะเป็นผู้เลือกสมาชิกที่จะไปทำหน้าที่เลือก ประธานาธิบดีอีกต่อหนึ่ง แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังมีลักษณะเป็นเผด็จการ แม้ว่าในรัฐธรรมนูญจะให้ หลักประกันทางด้านสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชน แต่ก็มีสิทธิว่าสิทธิดังกล่าวจะถูกจำกัดลง ถ้าหากเป็นไปได้ เพื่อความมั่นคงของชาติ เพื่อรักษากฎหมาย และเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของส่วนรวม

นายพลซุนคฺสูวาน ตั้งใจจะดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีต่อไป ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เขาจึงเข้า ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค Democratic Justice ซึ่งมีนายทหารบกและนักธุรกิจที่สำคัญๆหลายคนให้การ สนับสนุน ในเดือนกุมภาพันธ์มีผู้สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกเป็นประธานาธิบดี 4 คน ซุนได้รับเลือกด้วยวิธี electoral vote ด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น เขาจึงเข้ารับตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีในเดือนมีนาคม 1981 ต่อมา ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติ ผลปรากฏว่าพรรคของซุนได้รับเลือกเป็นเสียงข้างมากในสภา ส่วน พรรคอื่นๆกลายเป็นพรรคฝ่ายค้าน มีไว้เพื่อประดับสภาเท่านั้น เมื่อซุนคฺสูวาน เข้ารับตำแหน่งเป็น ประธานาธิบดี เขาก็สามารถบริหารประเทศได้อย่างราบรื่น แม้ว่าจะมีนายทหารอาวุโสหลายคนไม่ชอบเขา เนื่องจากการก้าวขึ้นมามีอำนาจของเขาใช้วิธีการกำจัดนายทหารหลายคนหลุดออกไปจากตำแหน่ง ซุนลงมือ ทำงานอย่างจริงจังและประสบความสำเร็จในการควบคุมสถานการณ์ และใช้นโยบายเศรษฐกิจแบบเสรี นิยมอิงสหรัฐอย่างมั่นคง

รัฐบาลนายซุนคฺสูวานพยายามเร่งรัดการปราบคอร์รัปชัน ขจัดความเหลวแหลกในสังคม ปรับปรุง ระบบงานศาลและปฏิรูปผู้พิพากษา เขาได้ปลดปล่อยนักโทษการเมืองซึ่งถูกจับสมัยปักกิ่งหนีออกจากคุกไป หลายร้อยคน รวมทั้งลดโทษนายكيمแดจุง เหลือเพียงโทษจำคุกตลอดชีวิต สหรัฐอเมริกามีความพอใจ ประธานาธิบดีซุนเป็นอันมาก เมื่อประธานาธิบดีเรแกนเข้ารับตำแหน่งเรียบร้อยแล้ว เขาได้เชิญนายซุนคฺสูวานไปพบปะเจรจากับเขาเป็นคนแรก แสดงว่าประธานาธิบดีสหรัฐได้ให้ความสำคัญแก่เกาหลีใต้ และ ประธานาธิบดีซุนคฺสูวานเป็นอันมาก อย่างไรก็ตามแม้ว่าเศรษฐกิจเกาหลีใต้จะก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แต่พวก ปัญญาชน โดยเฉพาะนักศึกษา ก็ยังไม่พอใจที่การปกครองของเกาหลีใต้ยังเป็นเผด็จการ พวกเขายังคงเดินขบวน เรียกร้องเสรีภาพต่อไป แต่ก็ไม่ถึงขั้นใหญ่โตอะไรมากนัก

## สรุป

บทบาททางด้านการเมืองของประชาชนในสมัยโซซอนนั้นอาจจะไม่เด่นชัดมากนักเนื่องจากในสมัยนั้นมีระบบชนชั้นเป็นตัวกำหนดขอบเขตและหน้าที่ของประชาชน จึงทำให้ประชาชนที่มีความรู้ความสามารถไม่สามารถทำหน้าที่ขอบเขตระบบชนชั้นของตนได้ ถึงแม้บางครั้งจะมีการประท้วงนั้นก็เพราะประชาชนหมดความอดทนจากการถูกข้าราชการรังแกและทางการก็ไม่สนใจความเดือดร้อนของพวกตนจึงได้รวมตัวกันประท้วงเพื่อให้ทางการหันมาเหลียวแลความเป็นอยู่ของพวกตน

ต่อมาเมื่อเกาหลีอยู่ภายใต้อาณานิคมของญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้พยายามยกเลิกประเพณีวัฒนธรรมของชาวเกาหลีด้วยวิธีต่าง เช่น จัดให้มีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นมากกว่าภาษาเกาหลี บังคับให้ผู้ชายตัดผมสั้น ยกเลิกระบบชนชั้นดั้งเดิมที่เคยมีมา เป็นต้น การที่ญี่ปุ่นปกครองเกาหลีอย่างกดขี่ข่มเหงทำให้ประชาชนเกาหลีรวมตัวกันประท้วงต่อต้านการกระทำของญี่ปุ่น แม้ว่าการประท้วงจะได้รับความพ่ายแพ้ถูกญี่ปุ่นปราบปรามอย่างรุนแรงแทบทุกครั้งแต่ก็แสดงให้เห็นว่าประชาชนเกาหลีรักและหวงแหนประเทศของตน ต้องการให้ประเทศของตนมีอิสระที่จะปกครองตนเอง

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้รับความพ่ายแพ้ แม้เกาหลีจึงได้รับอิสรภาพมาก็จริงแต่ก็ต้องแบ่งประเทศออกเป็นเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้จากการแทรกแซงจากประเทศอาณานิคมใหญ่อย่างอเมริกาและโซเวียต ในส่วนของเกาหลีใต้แม้ว่าจะมีการปกครองแบบประชาธิปไตยแต่การหวงอำนาจของผู้นำประเทศหรือการแย่งชิงอำนาจกันของหัวหน้าพรรคต่างๆก็ทำให้มีประชาชนนักศึกษาออกมาประท้วงเรียกร้องให้มีระบบการปกครองที่โปร่งใสและเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

### บรรณานุกรม

โครงการเกาหลีศึกษาสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เกาหลีในโลกาภิวัตน์:

ปัจจุบันและแนวโน้มศตวรรษ 21. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

ไพบูลย์ ปิตะเสน. ประวัติศาสตร์เกาหลีจากยุคเผ่าพันธุ์ถึงราชวงศ์สุดท้าย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คงวุฒิ  
 คุณากร, 2545.

ถนอม อานามวัฒน์. ประวัติศาสตร์และการวิเคราะห์เอเชียปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : รุ่งวัฒนา,  
 2528.

ภูวดล ทรงประเสริฐ. ประวัติศาสตร์เกาหลีสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.

สงบ ส่งเมือง. เอกสารคำสอนรายวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ  
 โรฒ, 2532.

สมปราชญ์ อัมมะพันธ์. ที่นี่เกาหลีได้. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

สำนักงานสารนิเทศโพ้นทะเล สาธารณรัฐเกาหลีร่วมกับคณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ความ  
 จริงเกี่ยวกับเกาหลี. กรุงเทพฯ : สำนักงาน, 2536.

เอ็ดวิน โอ. ไรสเซอร์และยอห์น เค. แฟรเบงก์. คู่มือวัฒนธรรมตะวันออก. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์  
 แห่งประเทศไทย, 2511.